

ÖREBROPROJEKTET

Delstudier

20.

STUDIEAVBROTT I GYMNASIESKOLAN

Rapport nr 2

○ Gymnasieelevers syn på sin skola

Rolf Beckne

Oktober 1973

Psykologiska institutionen

Stockholms universitet

Psykologiska Institutionen
Box 6706
113 85 Stockholm
Tel. 08-22 81 60/353
Professor David Magnusson

Psykologiska institutionen
Stockholms universitet

STUDIEAVBROTT I GYMNASIESKOLAN

Rapport nr 2

Gymnasieelevers syn på sin skola

Rolf Beckne
Oktober 1973

Förord

För utredningen om Skolans Inre Arbete, SIA, pågår inom Örebroprojektet en specialundersökning rörande studieavbrott i gymnasieskolan. Föreliggande rapport utgör den andra av de tre planerade arbetena. Den första redovisade omfattningen av studieavbrott i gymnasieskolan i Örebro.

Örebroprojektet är ett longitudinellt forskningsprojekt som sedan åtta år följt en årsklass elever i Örebro. Projektets undersökningsgrupp befinner sig nu i gymnasieskolan, i företagsutbildning eller i förvärvsarbete. Genom projektets tidigare och alltjämt pågående datainsamlingar föreligger rika möjligheter att belysa olika aspekter av studieavbrott.

Rapporten är författad av Rolf Beckne, som varit en av projektets medarbetare sedan starten. Även den forskargrupp, som för närvarande är knuten till projektet, har bidragit med synpunkter och råd.

Örebroprojektet bekostas av Skolöverstyrelsen. Föreliggande specialstudie bekostas dock i huvudsak av Utredningen Skolans Inre Arbete.

Stockholm i oktober 1973

David Magnusson
Vetenskaplig ledare

Anders Dunér

Innehållsförteckning

	sid.	
Kapitel I	BAKGRUND OCH SYFTE	1
I. 1	Bakgrund	1
I. 2	Syfte	2
Kapitel II	METODIK	3
II. 1	Enkätmetoden	3
II. 2	Enkätkonstruktion	3
II. 3	Utprovning	5
II. 4	Referensgrupp	6
II. 5	Genomförande	6
II. 6	Bearbetning	7
II. 7	Statistisk presentation	7
II. 8	Deltagande och bortfall	8
Kapitel III	RESULTAT	11
III. 1	Varför studera i gymnasieskolan	11
III. 2	Information om gymnasieskolan	15
III. 3	Trivsel på gymnasieskolan	18
III. 4	Meningsfullheten med gymnasie- studier	25
III. 5	Rätt linjeval?	26
III. 6	Studiestimulans från hemmen	29
III. 7	Ekonomi	31
III. 8	Skolk	33
III. 9	Stress	34
III. 10	Psykisk påfrestning i skolan	35
III. 11	Värdet av elevvårdspersonal	41
III. 12	Orsaker till mindre lyckade studie- resultat	43
III. 13	Synpunkter på lärarnas undervisning	45
III. 14	Medinflytande	47
III. 15	Stödundervisning	49

	sid.
Kapitel IV	
SAMMANFATTNING OCH	
DISKUSSION	52
Sammanfattning av de viktigaste	
resultaten	52
Diskussion	57

KAPITEL I BAKGRUND OCH SYFTE

I. 1 Bakgrund

Det är angeläget att få klarhet i omfattningen av studieavbrott i dagens gymnasieskola - kanske främst för att uppmärksamma företeelsen. Men ännu viktigare är det att få kunskaper och erfarenheter om orsakerna för att få underlag för diskussioner och förslag till åtgärder för att komma tillrätta med studieavbrottsproblemet. Ett djupare studium av företeelsen är därför nödvändigt för att kunna ta ställning till problemet inte bara ur pedagogiska aspekter utan även ur sociala, ekonomiska och utbildningspolitiska synvinklar.

Studieavbrott av en viss omfattning är förklarlig och naturlig, om de betingas av sådana faktorer som sjukdom, erbjudandet om attraktiva arbeten eller acceptabla utbildningsalternativ på arbetsmarknaden eller är föranledda av behov av praktik för fortsatta teoretiska studier. Studieavbrotten är däremot svårare att acceptera om de betingas av t ex dålig information om studier och yrken, brister i den pedagogiska uppläggnings av undervisningen, bristande elevvård, bristande pedagogiska stödåtgärder för elever med tillfälliga eller konstitutionella svårigheter, bristande ekonomi eller svagt studiestöd från hemmen, stress, betygskonkurrens, kamrat- eller lärarkonflikter eller andra av skolan eller miljön i övrigt skapade problem.

En viss andel studieavbrott måste alltså accepteras och ibland t o m bedömas som något positivt för elevens vidkommande, såvida studieavbrottet leder till likvärdiga eller gynnsammare alternativa studie- eller utbildningsvägar. Många studieavbrott, kanske det övervägande flertalet, leder dock till ogynnsamma konsekvenser för eleverna. Det är därför viktigt att studieavbrottens natur, orsaker och konsekvenser kartläggs, analyseras och åtgärdas, dvs att man finner lösningar som leder till en passande utbildning eller arbetsituation för elever som drabbas negativt av studieavbrottet.

I en föregående rapport (Beckne, 1973) har givits dels en översikt över aktuell forskning kring studieavbrott och dels en redovisning av den första fasen i undersökningen kring studieavbrott inom Örebroprojektet.

Därvid diskuterades utländska och inhemska undersökningsresultat, definitioner, terminologi, undersökningsmetoder, konsekvenser av studieavbrott samt synpunkter på vidgad uppföljning och forskning kring studieavbrott.

Vidare redovisades aktuella data över omfattningen av studieavbrott inom en årskurs elever i Örebro kommun, dels under högstadiet men framför allt under det första året i gymnasieskolan.

I. 2 Syfte

Syftet med föreliggande rapport är tvåfaldigt. För det första vill vi försöka belysa hur studieavbrytarna upplevde sin skolsituation jämfört med de elever som fortsätter studierna. För det andra är avsikten att ge en bild av hur hela årskursens elever upplever sina studier i gymnasieskolan och förhållanden i samband därmed.

Den studerade årskursens elever var de första som påbörjade gymnasiestudierna efter den nya gymnasieorganisationen (lgy 70). Det är följaktligen av stort intresse att få reda på hur den nya gymnasieorganisationen, dess läroplaner och studievägar upplevs av eleverna själva. Det är också av väsentligt intresse att studera förhållandena i samband med övergången till gymnasieskolan.

I vårt land är få undersökningar gjorda som belyser problemen i samband med studieövergångarna. Detta gäller i särskilt hög grad övergången från den obligatoriska utbildningen till en frivillig överbyggnad, som omfattar såväl yrkesförberedande eller yrkesutbildande studievägar som teoretiska studievägar inför fortsatta postgymnasiala studier.

Undersökningen syftar alltså till att beskriva problem och svårigheter, som eleverna kan möta vid övergången till gymnasieskolan och under det första gymnasieåret. Med dylika fakta som underlag bör det vara lättare att finna utgångspunkter för eventuella åtgärder som kan underlätta skolgången för samtliga elever men framför allt för studieavbrytarna.

KAPITEL II

METODIK

II. 1 Enkätmetoden

När det gäller att undersöka en så stor elevgrupp som en hel årskurs elever i Örebro kommun faller det sig naturligt att använda enkäter som undersökningsinstrument. Dels ställer sig kostnaden för en sådan undersökningsmetod relativt låg och dels går undersökningen att genomföra under en koncentrerad tidsperiod. Såväl ekonomiska som praktiska skäl har bestämt den metodik som kommit till användning.

Enkätmetoden har dock sina begränsningar. Dels kan den inte täcka alla aspekter rörande elevernas syn på skolan, och dels kan det vara svårt att tolka svaren på ett entydigt sätt, särskilt när det gäller värderingar av t ex olika skolförhållanden. Om en viss andel elever t ex uppger sig ha fått otillräcklig eller bristfällig information om gymnasieskolan, så kan detta visa en reell brist i skolans sätt att fungera, men det kan också tänkas vara ett försvar från elevernas sida. Man vill inte erkänna sina egna brister. Det kan vara elevens bristande vilja eller engagemang eller försummelse i form av skolfrånvaro från skolan, som gör att informationen från skolan inte nått fram. Sådana psykologiska reaktioner hos dem som tillfrågas är svåra att hålla under kontroll. Tolkningen av resultaten i en enkätundersökning får därför oftast göras med försiktighet eller med mer eller mindre tydligt uttalade reservationer.

Utfallet av en enkätundersökning står och faller med utformningen av frågorna i enkäten, enkätformulärets typografiska utförande, bjudningen av själva undersökningen i klassrummet (instruktion och motivering), innehållet i frågorna, mängden av frågor, formulering, läsbarhet m m. För att reducera de nämnda problemen har ett omfattande förberedelse- och konstruktionsarbete föregåtts undersökningen i klassrummen. För själva undersökningstillfället har en noggrann planläggning och instruktionsgivning skett för provledarna. För genomförandet har anlitats rutinerade provledare, samtliga psykologer, med god erfarenhet av ungdomar i de aktuella åldrarna.

II:2 Enkätkonstruktion

Arbetet med att framställa enkäten har bestått i att först fastställa innehållet i enkäten och att utforma frågorna (itemkonstruktion). Dessa har prövats i förförsök, varvid de kunnat diskuteras med elever och lärare.

Innehållet har analyserats fram dels efter ett teoretiskt studium av problemområdet, dels efter diskussioner med skolpsykologer, lärare, skolledare, skolkuratorer, elever och föräldrar som berörts av problemen. Utgångssituationen har varit de problem, som erfarenhetsmässigt drabbar eleverna vid övergången till gymnasieskolan (tidigare fackskola, yrkesskola och gymnasium). Idéerna till ett stort antal frågor kom fram efter dessa kontakter och ur egna praktiska erfarenheter från elevvårdsarbete. De enskilda frågorna sammanställdes sedan i frågeområden, som bedömdes möjliga och intressanta att närmare penetrera. Följande frågeområden bedömdes som relevanta för de syftet som undersökningen avsåg.

- a. Motiv för att studera på gymnasieskolan
- b. Informationen om gymnasieskolan
- c. Trivsel i gymnasieskolan
- d. Meningsfullheten med gymnasiestudier
- e. Linjevalet
- f. Hemmens roll i elevernas studiesituation
- g. Ekonomiska problem
- h. Frånvaro och skolk
- i. Psykisk påfrestning i skolan
- j. Stress i skolan
- k. Elevvården i gymnasieskolan
- l. Faktorer bakom misslyckade skolresultat
- m. Synpunkter på lärarna
- n. Medinflytande i skolan
- o. Stödundervisning, behov och tillgång
- p. Framtidsplaner
- q. Inställning till skolämnena

Varje frågeområde kan givetvis ej täckas särskilt fullständigt. Till varje område konstruerades en eller flera frågor beroende på graden av komplexitet i frågeområdena. För att inte tynga enkäten alltför mycket och därmed försvåra genomförandet av undersökningen blev det nödvändigt att välja ut någon eller några väsentliga aspekter inom varje frågeområde. Vi har valt att satsa på en så stor bredd som möjligt i undersökningen för att hitta de problem som upplevs som framträdande. Detta har då gått ut över djupet och fylligheten i varje frågeområde. Då vi ej på förhand kunde bedöma vilka frågeområden som kunde vara väsentliga att närmare studera, har vi valt att täcka av ett stort antal förekommande problemområden. En slags inventering av svaga och starka sidor i svensk gymnasieskola bedömdes ha värde i en sådan här studie. För studieavbrytarnas del var det möjligt att komplettera och fördjupa frågorna i samband med efterföljande personliga intervjuer.

För den tekniska konstruktionen av frågorna tillämpades gängse metodik med en blandning av olika frågetyper. För en närmare redogörelse av frågeteknik, statistiska bearbetningstekniker, mätmetodiska problem hänvisas till en PM (B. Nordström, 1972) samt till enkätformuläret i bilaga 1.

II. 3 Utprovning

Enkäten har under konstruktionsarbetet utprovats i två versioner, Den första versionen utprovades på två gymnasieavdelningar, en yrkesinriktad avdelning och en teoretisk. Enkäten diskuterades efteråt med eleverna och några lärare och skolledare, varvid värdefulla synpunkter erhöles. Efter justeringar gjordes sedan en andra version. Denna blev sedan föremål för ingående granskning av en seminariegrupp inom Örebroprojektet. Ytterligare justeringar och en fullständig instruktion utformades innan enkäten ånyo prövades på en mindre grupp ungdomar i den aktuella åldern. Därefter fastställdes den slutgiltiga versionen.

II. 4 Referensgrupp

Det slutgiltiga förslaget förelades Örebroprojektets referensgrupp^x i Örebro. Diskussionen där ledde till väsentliga förbättringar av enkätförslaget inför tryckningen av formuläret.

II. 5 Genomförande

Enkätundersökningen ute i gymnasieskolorna genomfördes under en vecka i början av maj månad 1972. Sex provledare, samtliga psykologer under vidareutbildning, jämte författaren till denna rapport, medverkade i undersökningen. Genom tillmötesgående från skolledningarna organiserades undersökningarna i klasserna på ett både smidigt och effektivt sätt. Rektorerna medverkade i informationen kring undersökningarna och vidtog ändamålsenliga förberedelser. Mycket tack vare den goda hjälp som vi fick från skolpersonalen erhöles en god svarsfrekvens och undersökningarna kunde genomföras utan några störningar.

En mindre uppsamlingsundersökning av tidigare sjuka eller av annan anledning frånvarande elever genomfördes någon vecka efter det första undersökningstillfället.

Undersökningarna underlättades av att de elever som tillhörde Örebroprojektet under åren fått en god testvana samt givits en god inblick i och information om undersökningarnas syften samt om hur det insamlade materialet behandlats och skyddats för deras eget personliga vidkommande. Den information som ledningen för Örebroprojektet på olika sätt givit elever, föräldrar och skolpersonal kring undersökningarna har skapat en goodwill för projektet, som utan tvekan inverkat positivt på resultatens säkerhet (validitet) genom både höga svarsfrekvenser och genom en positiv attityd till undersökningarna. De elever som ej deltagit i Örebroprojektet tidigare, men som ändå deltog i den aktuella enkätundersökningen på att de tillhörde samma klassavdelningar som huvuddelen av Örebroprojektets elever, ställde sig mer frågande inför enkätundersökningen. Informationen till dem fick göras extra ingående och

^xBestår av skolstyrelsens ordförande, skoldirektör, skolöverläkare, representanter för skolöverstyrelsen, rektorskollegium, lärarkårer och föräldrar.

motiverande. Elevernas inställning till undersökningar av det här slaget är många gånger helt avgörande för det slutgiltiga resultatet. Den longitudinella metodik som Örebroprojektet tillämpat, med nästan årligen återkommande undersökningar under skoltiden ger stora fördelar framför sporadiska inhopp i olika årskurser och i olika skolor. Förutsättningen är dock att planering och information åt olika håll inte eftersätts.

II. 6 Bearbetning

Enkäterna förbereddes redan vid konstruktionen för behandling med datateknik. Datamaterialet tillåter därmed diverse statistiska beräkningar alltefter de behov som kan föreligga. För denna rapport har ur det statistiska underlaget framtagits och utnyttjats följande statistiska uppgifter:

Enkla svarsfrekvenser för varje fråga, uppdelade på svarsalternativ angivna i såväl absoluta tal som procentvärden

Medelvärden (aritmetiska)

Korstabuleringar efter frekvensdata

Spridningar

Envägs variansanalys, uttryckt i F-kvot för signifikansprövning.

II. 7 Statistisk presentation

I samband med texten i denna rapport redovisas samtliga data i procentvärden uppdelade dels på grupperna kvarvarande elever och studieavbrytare och dels på könstillhörighet. Erfarenheter från Örebroprojektets tidigare studier visar att betydande könsdifferenser inte sällan kan konstateras.

Redovisningen i textavsnittet tar främst fasta på dels klara tendenser hos årskursen i stort och dels signifikanta skillnader mellan kvarvarande elever och studieavbrytare. Eventuella könsdifferenser betonas även.

Absoluta tal har inte tagits med i textavsnittet utan redovisas i bilaga 2. På grund av mängden av data blir tabellerna mycket tunglästa, om även de absoluta talen skulle ingå.

Övriga statistiska data i form av medelvärden, summor, signifikansvärden finns också redovisade i bilaga 2. För övriga statistiska data hänvisas till det fullständiga ADB-materialet.

Signifikansanalysen avser skillnader mellan kvarvarande elever och studieavbrytare med avseende på könstillhörighet. Det är av värde för föreliggande rapport att belysa i vilka avseenden studieavbrytarna skiljer sig från de kvarvarande eleverna.

För signifikansberäkning har använts envägs variansanalys, där värdena erhålls i en F-kvot. Metoden har valts för att den är lätt-tillgänglig ur bearbetningssynpunkt samt att metoden tillämpad på två grupper ger värden som kan transformeras till t-värden. Kvadratroten ur F-kvoten är lika med ett t-värde. F-kvoten ger ej besked om i vilken riktning avvikelser förekommer, men det framgår av medelvärdena.

I texten används uttrycken signifikant och klart signifikant. Med signifikant avses då, att skillnaderna är statistiskt säkerställda på 5-procentnivån, dvs att risken att den erhållna skillnaden uppstått på grund av endast slumpfaktorer är mindre än 5 procent. Med klart signifikant avses att skillnaderna är statistiskt säkerställda på 1-procentnivån, dvs slumpen åstadkommer en så stor skillnad i mindre än ett fall av hundra. I tabellmaterialet i bilaga 2 anges signifikansgraderna med beteckningarna:

x = signifikant på 5-procentnivån

xx = signifikant på 1-procentnivån

II. 8 Deltagande och bortfall

Den statistiska bearbetningen avser Örebroprojektets huvudgrupp även om också andra elever deltagit i undersökningen. Det var av flera skäl både svårt och olämpligt att vid datainsamlingen avskilja de elever i varje klass som ej tillhörde Örebroprojektets huvudgrupp. Endast Örebroprojektets huvudgrupp tas med i redovisningen beroende på att fylliga bakgrundsdata och tidigare insamlingsdata finns endast för denna grupp. De fördjupade analyser som

avses att redovisas i en följande rapport förutsätter nämligen att tidigare data kan relateras till data i nuläget.

Deltagande i enkätundersökningen framgår av tabell 1.

Tabell 1. Deltagande i enkätundersökningen av gymnasieskolans elever i årskurs 1 för elever tillhörande Örebroprojektets huvudgrupp

	Antalet elever i åk 1 tillhörande Örebroprojektets huvudgrupp	Antalet deltagande i enkätundersökningen	Procentuell svarsfrekvens
Pojkar	476	420	89,9
Flickor	439	392	89,3
Totalt	915	820	89,6

Totalt uppgår svarsfrekvensen till närmare 90 procent. Det får betraktas som fullt tillfredsställande med hänsyn till att en del elever på de praktiskt inriktade studievägarna inte fanns tillgängliga i skolan p g a praktikarbete ute på arbetsplatser.

Bortfallet utgörs också av elever som var frånvarande både vid första testtillfället och vid omtestningen. En del elever var, enligt vad vi kunde erfara från lärarhåll, frånvarande av icke giltiga skäl. Med hänsyn till den ganska omfattande ogiltiga frånvaron under maj månad, som enligt våra bedömningar utgör huvudparten av bortfallet, så får undersökningdeltagandet betraktas som gott. Denna relativt höga svarsfrekvens får i hög grad tillskrivas den intresserade medverkan, som erhöles från såväl skolledarhåll som från lärarhåll.

Över hälften av bortfallet bedöms kunna hänföras till ogiltig frånvaro eller skolk. I någon mån kan detta förhållande ha påverkat resultatet i så måtto, att de negativa yttringarna i svaren sannolikt hade blivit mer frekventa om dessa skolkare deltagit i enkätutfrågningen. Beträffande studieavbrytarna kan detta påstående verifieras. De studieavbrytare som slutat innan enkäterna gavs eller fortfarande gick i skolan men skolkade vid enkättillfället

Partiellt bortfall, dvs bortfall eller uteblivet svar på enskilda frågor i enkäten är relativt vanligt förekommande bland studieavbrytarna. Dessa har alltså, om de inte fanns kvar i skolan vid enkättillfället (om de avbrutit studierna eller skolkat), fått fylla i formuläret vid intervjutillfället. I många fall har de då inte kunnat besvara vissa frågor, eftersom erfarenheten av gymnasieskolan för en del av dem varit för liten.

Vid läsningen av tabellerna med procentvärden (Kapitel 3) bör de ibland låga absoluta talen bakom procentvärdena uppmärksammas för studieavbrytarnas del. Tolkningar har i sådana fall inte kunnat göras eller gjorts med stor försiktighet. Vid signifikansprövningen är hänsyn tagen till ett sådant förhållande. Signifikansprövningen utgör härvidlag en säkerhetskontroll för gardering mot övertolkningar.

Det partiella bortfallet bland studieavbrytarna medverkar i viss mån till en underskattning av problemen. De negativa yttringarna skulle sannolikt ha blivit något fler om bortfallet hade kunnat minskas eller inte funnits. Skulle dessa elever ha svarat på frågorna i enkäten skulle säkerligen svaren ha avvikit mer från övriga elever. Detta påstående bekräftas i de personliga intervjuerna, där flera frågor av samma art som i enkäten förekommit. De förhållanden som kan betraktas som problematiska för skolan och eleverna synes inte vara överbetonade. Vid ett 100-procentigt deltagande torde dessa ha framträtt än mer markerade.

Några frågor i enkäten redovisas ej. Orsakerna är låg svarsfrekvens, tvetydighet i formuleringen av frågan, svårighet att tolka resultaten eller icke relevant frågeställning. Det gäller följande frågor i enkäten (se bilaga 1): nr 13, 29, 39, 40, 45, 46.

För studieavbrytarna har procentvärdena beräknats på andelen svarande i varje fråga. För de kvarvarande eleverna har däremot ej-svar tagits med i procentredovisningen, då de utgör en nästan negligierbar del av totala antalet svarande. Tillvägagångssättet kan synas inkonsekvent, men jämförelser skulle annars vara svåra att göra med det relativt höga partiella bortfallet bland studieavbrytarna. I tolkningen och redovisningen av svaren för varje fråga har givetvis ett sådant förhållande uppmärksamats. Då endast klart markerade skillnader och trender poängterats i kommentarerna och förklaringarna till tabellerna är förhållandet negligerbart.

KAPITEL III RESULTAT

III. 1 Varför studera i gymnasieskolan

Ibland hävdas att eleverna själva inte är så intresserade av utbildning utan att andra faktorer än utbildningsintresse styr dem in i gymnasieskolan. Det kan vara inverkan från föräldrar, kamrater, yrkesvägledare eller brist på arbete o d. Några frågor som rör relevansen i dessa påståenden har ställts till eleverna. En fråga är formulerad: "Varför går du i gymnasieskolan?". Eleverna hade att ta ställning till ett antal rimliga möjligheter. Svaren fördelar sig enligt tabell 2.

Tabell 2. Svarsfördelningen för fråga "Varför går du i gymnasieskolan?" Enkätfråga 10.

a) Utbildning är nödvändig för min framtid

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	69	75	68	62	% ^x
Ganska viktigt motiv	24	23	20	33	% ^x
Inte alls viktigt motiv	2	2	12	5	% ^x

b) Svårt att få arbete

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	30	21	31	20	%
Ganska viktigt motiv	37	41	47	44	%
Inte alls viktigt motiv	28	34	22	37	%

c) I brist på annat (har inget att göra)

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	5	10	16	18	%
Ganska viktigt motiv	28	29	36	20	%
Inte alls viktigt motiv	60	57	48	62	%

^xFöljande gäller för samtliga tabeller i texten: Procentvärden för kvarvarande elever är beräknade på samtliga elever. Procentvärden för studieavbrytarna är beräknade på antalet elever som besvarat enkäterna. Fullständig redovisning se bilaga 2. Se förklaring i fotnot sid 10.

Så gott som samtliga elever lägger stor vikt vid en utbildning för att den är nödvändig för deras framtid. Över 70 procent anger detta vara ett viktigt motiv för att gå i gymnasieskolan. Det föreligger ingen skillnad mellan elever som fortsätter sina studier och elever som avbryter. Undantag utgör de studieavbrytande flickorna, vilka inte lägger lika stor vikt vid detta motiv som de flickor som fortsätter.

Svårighet att få arbete tycks finnas med som ett viktigt motiv för många elever. I genomsnitt 25 procent av samtliga elever anser detta vara ett mycket viktigt motiv för gymnasiestudierna. Ungdomarna upplever att det är svårt att få arbete om man saknar utbildning. Svaret kan också tolkas så som att det inte finns något arbete för dem att söka och att de därför måste göra någonting, i deras fall studera.

Hur många elever anser sig gå i skolan i brist på annat att göra? Närmare 40 procent av samtliga elever tycks mer eller mindre starkt betona detta motiv för att gå i gymnasieskolan. För de studieavbrytande eleverna är detta motiv starkare framträdande. Mellan kvarvarande och studieavbrytande pojkar är skillnaden klart signifikant.

Ungdomarna tycks vara starkt medvetna om utbildningens stora värde för deras framtid, men funnes möjligheter till arbete, synes en icke oväsentlig del av dem vara intresserade av att ta ett arbete i stället för att studera. Arbetsmarknadsläget tycks betyda en hel del inför valet arbete eller studier.

Hur stark utbildningsmotivation har ungdomarna under det första gymnasieåret? Svaren på denna fråga kan i någon mån belysas genom en fråga i enkäten som löd "Om du fick bestämma själv, vad skulle du då göra efter detta läsår?". Svaren redovisas i tabell 3.

Tabell 3. Svarsfördelningar för frågan "Om du fick bestämma själv, vad skulle du då göra efter detta läsår?" Enkätfråga 16.

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Fortsätta åk 2 i gymnasieskolan	72	74	12	13	%
Ta ledigt ett år och sedan börja gymnasieskolan igen	14	13	23	15	%
Ta ledigt 2-3 år och sedan börja gymnasieskolan igen	2	0	2	4	%
Ta ledigt några år och sedan börja annan utbildning	1	3	9	26	%
Troligen inte studera mer	1	3	5	4	%
Helt säkert inte studera mer	1	0	9	4	%
Annan sysselsättning	3	7	40	33	%

Huvudparten av årskursens elever önskar fortsätta sina gymnasie-studier. Studieavbrytarna skiljer sig markant (klart signifikantare värden) från de kvarvarande eleverna. Ca 50 procent av dem tycks inte alls ha fortsatta studier i tankarna. Annan sysselsättning tycks dominera. En viss del, ca 35 procent, säger sig ha tankar på att återuppta studierna efter ett eller annat år. Hur pass realistiska dessa funderingar är kan inte bedömas. Det är sannolikt inte så lätt att återuppta studier efter en period i förvärvsarbete, något som flertalet studieavbrytare ju övergått till.

Även bland de kvarvarande eleverna spåras tydliga önskemål om att få göra någonting annat än studera. Ca 25 procent skulle vilja ägna sig åt någonting annat än just skolarbete. Detta överensstämmer med svaren på föregående fråga, där en ganska stor andel säger sig gå i skolan i brist på annat.

Kamraters och föräldrars inverkan anses ofta vare en starkt pådrivande faktor för fortsatta studier. Några ytterligare svar på frågan "Varför går du i gymnasieskolan?" kan belysa en sådan frågeställning. Se tabell 4.

Tabell 4. Svarsfördelning för frågan "Varför går du i gymnasieskolan?" Enkätfråga 10 d och e

Mina föräldrar ansåg det vara bäst

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	5	3	7	0	%
Ganska viktigt motiv	30	23	29	29	%
Inte alls viktigt motiv	58	71	65	71	%

Därför att mina kamrater går i gymnasieskolan

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	1	0	0	2	%
Ganska viktigt motiv	6	4	3	5	%
Inte alls viktigt motiv	87	94	97	93	%

Ingen avgörande skillnad föreligger i dessa avseenden mellan elever som fortsätter gymnasiestudierna och studieavbrytare. Föräldrarnas påverkan tycks inte ha särskilt stor betydelse enligt vad eleverna själva tycker. De går alltså inte i gymnasieskolan för att i första hand tillfredsställa föräldrarnas vilja. Eleverna har tydligen ganska bestämda egna uppfattningar i denna fråga. Föräldrarnas önskemål tycks vara sekundära. En ännu mera självständig uppfattning tycks vara gällande i förhållande till kamraternas påverkan. Det är en vanlig uppfattning att just kamrater utövar kraftig påverkan. Detta stämmer dock inte med vad eleverna själva uppger. De tycker sig inte vara smittade av kamraternas studieval. Även därvidlag tycks eleverna ha sin egen uppfattning klarare än vad man ofta har velat göra gällande. Samma resultat erhålls vid de personliga intervjuerna med studieavbrytarna. I varje fall tycks dessa inte vara påverkade av de närmaste kamraternas (vänners) val, utan snarare var studievalet en fråga om masspåverkan. "Alla andra fortsätter i gymnasieskolan". "Man måste följa med strömmen."

Hur många elever går i gymnasieskolan, därför att de trivs med att gå i skolan? Svaret framgår av tabell 5.

Tabell 5. Svarafördelning för frågan "Varför går du i gymnasieskolan?" Enkätfråga 10 f

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket viktigt motiv	17	24	7	17	%
Ganska viktigt motiv	48	52	33	42	%
Inte alls viktigt motiv	27	19	59	42	%

Trivsel med att gå i skolan anges av ca 70 procent av de kvarvarande eleverna som ett viktigt motiv bakom gymnasiestudierna. För de studieavbrytande eleverna, särskilt för pojkarna, är däremot ett sådant motiv inte ett lika tungt vägande skäl för fortsatta studier. Endast 40 procent av pojkarna anger detta, medan bland flickorna motsvarande värde uppgår till närmare 50 procent. En klar skillnad föreligger alltså mellan flickor och pojkar i den studieavbrytande gruppen. Nästan 60 procent av de studieavbrytande pojkarna kan ej anföra trivsel med att gå i skolan som en betydelsefull faktor, när de valde att fortsätta i gymnasieskolan. Trivselfaktorer tycks alltså spela en viktig roll som medagerande i studieavbrott, särskilt för pojkarnas del.

Allmänt kan annars sägas, att flickorna tenderar att betona trivselfaktorer mer än vad pojkarna gör. Fler flickor än pojkar anför som ett av skälen till varför de går i gymnasieskolan att de trivs med att gå i skolan. Är skolan männe bättre anpassad till flickor? Eller anpassar sig flickor lättare till skolan?

III. 2 Information om gymnasieskolan

Många av studieavbrotten kan bli hänförliga till bristfällig information om de studievägar, som eleverna gett sig in på. Enkätundersökningen ger belägg för att en stor del av eleverna i årskursen också upplever brister i denna information. Studie- och yrkesvalorienteringen inom grundskolan är både välorganiserad och väl utbyggd. Grundskolan förfogar också över en väl fungerande yrkes-

valslärarkår, men trots detta upplevs inte informationsflödet kring utbildningsvalet som tillräckligt. Detta gäller framför allt elever som väljer de praktiskt inriktade studievägarna. Förmodligen innebär just detta val en omständig process, som måste ges tid att mogna under en ganska lång period. Avgörandet förefaller också att för en del elever komma alltför tidigt åldersmässigt eller utvecklingsmässigt.

De enkätsvar som redovisas i tabellerna 6, 7 och 8 avser att belysa hur informationen om gymnasieskolan upplevts av eleverna.

Tabell 6. Svarsfördelning för frågan "I åk 9 fick du information om gymnasieskolan genom yrkesvalslärare, samhällskunskapslärare, broschyrer m m. Stämmer informationen med verkligheten i dag?" Enkätfråga 31.

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Stämmer mycket bra	2	4	2	2	%
Stämmer ganska bra	45	55	33	31	%
Stämmer varken bra eller dåligt	35	29	28	39	%
Stämmer ganska dåligt	12	9	26	20	%
Stämmer mycket dåligt	5	3	11	8	%

Ca 50 procent av de kvarvarande eleverna tycker att informationen varit mycket eller ganska bra. Motsvarande för studieavbrytarna är ca 35 procent. Övriga elever inom båda grupperna är ambivalenta i sin uppfattning eller anser informationen vara dålig. Sålunda anser ca 15 procent av de kvarvarande eleverna att informationen varit dålig. För studieavbrytarnas del uppgår motsvarande siffra till närmare 35 procent med betydligt mer missnöjda pojkar. I denna fråga föreligger en signifikant skillnad mellan kvarvarande elever och studieavbrytare.

Även i svaren på en fråga om man vid valet visste tillräckligt om gymnasieskolan är skillnaden mellan kvarvarande elever och studieavbrytare statistiskt signifikant. Se tabell 7.

Tabell 7. Svarsfördelning för frågan "Tycker du att du visste tillräckligt mycket om de olika linjerna i gymnasieskolan, när du valde i åk 9?" Enkätfråga 6

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Helt tillräckligt	24	16	12	17	%
Nästan tillräckligt	34	41	19	30	%
Något	22	31	35	24	%
Mycket litet	17	12	27	26	%
Inget alls	3	1	6	4	%

Bland de kvarvarande eleverna anser sig 58 procent ha fått tillräcklig information. Av studieavbrytarna är det 39 procent som anser sig ha fått en sådan tillräcklig information.

17 procent av de kvarvarande eleverna anser sig ha fått mycket liten eller ingen information alls, medan motsvarande värde bland studieavbrytarna uppgår till 32 procent. Otillräcklig information gäller framför allt för elever som valt praktiskt inriktade studievägar.

Tabell 8. Svarsfördelning för frågan "Kände du till hur man arbetar i gymnasieskolan (t ex långläxor och studieteknik) då du lämnade högskolan?" Enkätfråga 7.

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Helt tillräckligt	11	8	4	17	%
Nästan tillräckligt	16	26	22	17	%
Något	35	39	26	20	%
Mycket litet	25	22	27	28	%
Inget alls	12	6	22	19	%

Kännedom om gymnasieskolans sätt att arbeta tycks inte vara särskilt stor. Närmare 50 procent av studieavbrytarna kände mycket litet eller inget alls till hur man arbetar på gymnasieskolan. Motsvarande andel bland de kvarvarande eleverna uppgår till 32 procent.

De som anser sig vara tillräckligt informerade uppgår till ca 30 procent både bland kvarvarande och studieavbrytande elever.

Sammanfattningsvis kan, beträffande informationen om gymnasieskolan, sägas, att den av en stor andel elever upplevts som icke tillfredsställande och att den torde kunna bedömas som bristfällig för de elever som avbrutit studierna under det första läsåret.

Elever på de praktiskt inriktade studievägarna har i högre utsträckning än elever på de teoretiskt inriktade linjerna upplevt en bristande information om gymnasieskolan.

Det bör dock framhållas att de redovisade enkätsvaren ger ett uttryck för elevernas upplevelser av informationen. Informationen kan ha varit tillfredsställande, men icke tagits emot av vissa elever p g a bristande motivation, mognad eller engagemang eller p g a frånvaro vid informationstillfällena.

III. 3 Trivsel på gymnasieskolan

De kraftigaste och tydligaste skillnaderna mellan elever som fortsätter i gymnasieskolan och elever som avbryter framkommer i frågor som har med trivselfaktorer att göra. I samtliga frågor är skillnaderna statistiskt säkerställda mellan de nämnda grupperna. Studieavbrytarna trivs avsevärt sämre och deras svar i enkäterna, ger uttryck för en ganska utbredd skoltrötthet. I det följande (tabell 9) redovisas svaren på några frågor som avser att mäta omfattningen av denna skoltrötthet. Negativa svar i ett flertal av frågorna tycks kunna indikera hög dropoutrisk.

Tabell 9. Svarsfördelning för frågan "Trivs du med att gå i gymnasieskolan?" Enkätfråga 1

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Nästan alltid	16	27	2	9	%
För det mesta	52	50	28	29	%
Ibland	26	20	43	27	%
Sällan	4	2	20	24	%
Nästan aldrig	1	0	7	11	%

70-75 procent av de elever som fortsätter i gymnasieskolan säger sig i stort sett trivas bra med att gå i skolan (nästan alltid, för det mesta) medan bland studieavbrytarna motsvarande procentvärde uppgår till 34 procent (med en viss skillnad mellan könen). De som extremt vantrivs i skolan (sällan, nästan aldrig trivs) uppgår till några få procent bland de kvarvarande eleverna, medan bland studieavbrytarna procentvärdena ligger mellan 27 och 35 procent beroende på kön. Studieavbrytande flickor tenderar att uppvisa extremvärden i högre grad än studieavbrytande pojkar.

Denna enkla fråga (trivs du med att gå i skolan?), som under olika stadier funnits med i Örebroprojektets studier, har visat sig ha en hög grad av relevans och god säkerhet att mäta bristande anpassning eller allmän skoltrötthet. I all sin enkelhet tycks alltså frågan i föreliggande studie ha högt samband med studieavbrottsbenägenhet.

Tabell 10. Svarsfördelning för frågan "Tycker du att det första året i gymnasieskolan varit" Enkätfråga 2

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket bättre än du trodde	7	17	0	4	%
Lite bättre än du trodde	18	20	2	0	%
Ungefär som du trodde	59	48	44	36	%
Lite sämre än du trodde	11	12	33	32	%
Mycket sämre än du trodde	4	3	20	28	%

Drygt 50 procent av studieavbrytarna upplever att det första året i gymnasieskolan inte motsvarat deras förväntningar på gymnasie-studier (se tabell 10). De finner att det första året var sämre än förväntat. För de kvarvarande eleverna utgör motsvarande andel endast 15 procent. Brister i den upplevda informationen om gymnasieskolan, något som berörts i tidigare avsnitt, torde vara en förklarande faktor. Skillnaderna mellan kvarvarande elevgrupp och studieavbrytargruppen är klart signifikant, såväl för pojkar som för flickor.

Tabell 11. Svarsfördelning för frågan "Trivs du bättre i gymnasieskolan än på högstadiet?" Enkätfråga 3

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, mycket bättre	21	26	4	10	%
Ja, lite bättre	27	24	15	12	%
Lika bra	24	26	24	12	%
Nej, lite sämre	17	15	24	31	%
Nej, mycket sämre	6	8	33	35	%

Även i svaren på frågan om skillnad i trivsel mellan studierna i gymnasium och grundskola, som redovisas i tabell 11, är skillnaderna mellan de tidigare nämnda grupperna klart signifikanta. Ca 60 procent av studieavbrytargruppen säger sig trivas sämre, medan bland den kvarvarande gruppen andelen är 23 procent. Av de elever som fortsätter i gymnasieskolan säger sig sålunda 77 procent trivas lika bra eller bättre i gymnasieskolan.

Tabell 12. Svarsfördelning för frågan "Om du jämför din klass i åk 9 med din klass i gymnasieskolan, hur tycker du då att sammanhållningen är nu?" Enkätfråga 18

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket bättre	25	26	11	8	%
Något bättre	19	20	14	4	%
Lika bra	32	20	34	24	%
Något sämre	16	19	23	30	%
Mycket sämre	6	15	18	35	%

Samma uppfattning som tidigare hos de båda grupperna kvarvarande och studieavbrytande elever kommer till synes även vad avser upplevelsen av klassammanhållning - en viktig faktor för skoltrivseln. Enligt tabell 12 upplever drygt 50 procent av studieavbrytarna sammanhållningen som sämre i gymnasieskolan. Det är framför allt flickorna, som då upplever en försämrad klassgemenskap. Inte mindre än 65 procent av flickorna med studieavbrott uppger detta.

Bland de kvarvarande är det 30 procent, som finner, att sammanhållningen nu är sämre. 45 procent bland de kvarvarande anser dock den vara bättre på gymnasieskolan mot 25 procent av pojkarna och endast 12 procent av flickorna i den studieavbrytande gruppen.

Tabell 13. Svarsfördelning för frågan "Har studierna i gymnasieskolan varit" Enkätfråga 26

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket jobbigare än du väntat	5	5	15	12	%
Jobbigare än du väntat	22	23	35	30	%
Ungefär som du väntat	43	46	33	50	%
Lättare än du väntat	15	17	15	6	%
Mycket lättare än du väntat	4	2	3	2	%

Studieavbrytarna upplever, som framgår av tabell 13, i större utsträckning än de elever som fortsätter, att gymnasieskolan är jobbigare än de tänkt sig. Särskilt gäller detta för de studieavbrytande pojkarna. Sannolikt kan det förklaras av såväl bristande information som bristande studieträning under högstadiet. De har inte blivit inställda eller tränade inför övergången till gymnasieskolan. Bl a förekommer inte hemuppgifter eller självständiga studier i samma utsträckning på grundskolan som i gymnasieskolan. Hemuppgifter t ex i den mån de förekommer på högstadiet uppfattas av många elever som frivilliga. I gymnasiet möts däremot eleverna av betydligt större fordringar i detta avseende, i varje fall på de mera teoretiskt inriktade linjerna.

Tabell 14. Svarsfördelning för frågan "Anstränger du dig för att det ska gå så bra som möjligt i skolan?" Enkätfråga 17

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, mycket	6	7	6	7	%
Ja, ganska mycket	38	45	31	42	%
Varken mycket eller litet	42	37	41	25	%
Ganska litet	9	7	14	15	%
Mycket litet	3	4	8	11	%

Det föreligger mellan grupperna även en viss, dock ej signifikant, skillnad i avseende på hur mycket man anstränger sig för att det skall gå bra i skolan, men den är inte lika framträdande som i trivsel-frågorna. Resultaten i tabell 14 visar, att studieavbrytarna anstränger sig i något mindre utsträckning, men tycks ändå göra försök att åstadkomma ett gott resultat men orkar förmodligen ej med skolan. Orsakerna till detta kan vara flera. Bristande trivsel torde enligt vad man kan utläsa av de tidigare nämnda resultaten spela en viktig roll.

För att ge en uppfattning om vilka faktorer som ur trivselsynpunkt bedömdes som viktiga för eleverna så fick eleverna ta ställning till några lärarfrågor, en kamratfråga och ett par frågor rörande undervisningslokaler och uppehållsrum.

I överensstämmelse med vad som redan tidigare är känt från många undersökningar kom de psykologiska aspekterna i form av mänskliga relationer lärare-elev klart i förgrunden. Ett psykologiskt gott arbetsklimat i skolan, förmedlat via lärarens person, upplevs som mer betydelsefullt än lärarens ämneskunskaper, standard på undervisningslokaler eller tillgång till övriga lokalutrymmen. Genomgående fäste eleverna vikt vid alla de nämnda aspekterna. Det är dock inte svårt att avgöra vilken inbördes vikt de fäster vid de olika aspekterna i skolans psykiska och fysiska miljö. Samtliga gymnasieskolor i Örebro har överlag mycket goda yttre förhållanden i form av undervisningslokaler, uppehållsrum o dyl. De valda aspekterna täcker givetvis inte hela den psykiska eller fysiska miljön i skolan, men urvalet ger dock en klar antydning om tendenser i elevernas rangordning av olika skolmiljöfaktorer.

Det föreligger mycket liten skillnad mellan kvarvarande elever och studieavbrytare. På ett enda undantag när kan inga statistiskt signifikanta resultat konstateras i detta avseende.

Resultat från hela årskursens elever kan åskådliggöras i följande rangordning mellan de olika trivselaspekterna. Medelvärdena beräknade utifrån följande skalvärden:

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Mycket viktigt	Ganska viktigt	Mindre viktigt	Inte alls viktigt

	Medelvärde
1. Lärarens förmåga att lära ut	1,16
2. God kamratanda	1,23
3. Lärarens förmåga att skapa trivsel	1,28
4. Lärarens egna kunskaper	1,54
5. Bra undervisningslokaler	1,97
6. Tillgång till uppehållsrum och fritidslokaler.	2,00

Lärarytelsen är uppenbarligen väsentlig i elevernas trivselsituation i skolan. Lärarens förmåga att skapa trivsel och hans/hennes pedagogiska talang är givetvis sammankopplade till varandra, men eleverna tycks ha kunnat särskilja de olika aspekterna av lärarpersonligheten. Eleverna beskriver inte sällan lärarna i såväl pedagogisk talang som i personligt bemötande (elevcentrerad inställning).

Tabell 15 redovisar resultaten på denna fråga mer detaljerat.

Tabell 15. Svarsfördelning för frågan "Hur pass viktigt tycker du följande saker är för trivseln i skolan?" Enkätfråga 5

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
a) Lärarens förmåga att lära ut					
Mycket viktigt	79	92	89	95	%
Ganska viktigt	17	7	11	5	%
Mindre viktigt	-	-	-	-	%
Inte alls viktigt	-	-	-	-	%
M=	1,26	1,08	1,12	1,05	
b) God kamratanda					
Mycket viktigt	75	88	64	82	%
Ganska viktigt	20	11	32	18	%
Mindre viktigt	3	1	4	-	%
Inte alls viktigt	1	-	-	-	%
M=	1,30	1,14	1,40	1,18	
c) Lärarens förmåga att skapa trivsel					
Mycket viktigt	67	82	81	80	%
Ganska viktigt	29	17	19	20	%
Mindre viktigt	3	1	-	-	%
Inte alls viktigt	1	-	-	-	%
M=	1,39	1,20	1,19	1,20	

tabell 15 forts.	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
d) Lärarens egna kunskaper					
Mycket viktigt	51	55	62	60	%
Ganska viktigt	39	38	35	35	%
Mindre viktigt	6	6	6	6	%
Inte alls viktigt	3	-	-	-	%
	M= 1,00	1,00	1,42	1,45	
e) Bra undervisningslokaler					
Mycket viktigt	27	23	23	34	%
Ganska viktigt	49	60	58	39	%
Mindre viktigt	19	16	19	27	%
Inte alls viktigt	4	1	-	-	%
	M= 1,99	1,94	1,96	1,93	
f) Tillgång till uppehållslokaler					
Mycket viktigt	28	27	19	30	%
Ganska viktigt	41	52	64	47	%
Mindre viktigt	26	20	15	23	%
Inte alls viktigt	3	1	2	-	%
	M= 2,04	1,95	2,00	1,92	

Sammanfattningsvis kan konstateras, att gymnasieeleven i allmänhet tycks trivas ganska bra i gymnasieskolan. Studieavbrytarna skiljer sig däremot klart från de övriga. Flertalet av dem trivs mindre bra eller vantrivs. Förutsättningarna för studieavbrott är under sådana förhållanden stora. Studieavbrytarnas förväntningar på gymnasieskolan tycks inte ha infriats. Trivseln har försämrats i jämförelse med situationen på högstadiet. Sammanhållningen klasskamraterna emellan upplevs sämre än tidigare. Gymnasiestudierna upplevs som jobbigare. Studieavbrytarna anstränger sig i stort sett i lika hög grad som de elever som fortsätter gymnasiestudierna, men de tycks göra det till priset av dålig trivsel och försämrad anpassning i skolan. Den psykiska och sociala miljön betyder mycket för gymnasieskolans elever. Lärarnas pedagogiska skicklighet och sätt att bemöta eller handha eleverna (skapa trivsel) är jämte goda kamratrelationer de väsentligaste förutsättningarna för att eleverna ska kunna finna sig väl tillrätta i skolmiljön. De materiella faktorerna i form av exempelvis goda lokaler och utrymmen är ganska viktiga men de tycks ändå vara sekundära i jämförelse med den psykologiska miljön uttryckt i trivseltermer.

III. 4 Meningsfullheten med gymnasiestudier

Som framgår av svar på tidigare redovisade frågor har en hel del av gymnasieeleverna och framför allt då studieavbrytarna börjat gymnasieskolan inte bara av eget studie- eller utbildningsintresse utan även påverkats av andra faktorer som t ex arbetsmarknads-läget (svårt att få arbete, ingenting annat att göra), föräldrapåverkan, masspåverkan från kamrathåll (alla andra fortsätter), studie- och yrkesorientering (utan utbildning inget eller dåligt arbete), sam-hällstryck (nedbringa utbildningsklyftorna) m m. Man torde då kunna förvänta sig att en hel del elever inte ska kunna mobilisera till-räckligt personligt engagemang i skolarbetet. De känner inte till-räckligt starkt för skolan. Meningsfullheten upplevs inte tillräck-ligt personlig för dem. Följande redovisning av ett par frågor i enkäten kan i viss mån belysa en sådan uppfattning.

Tabell 16. Svarsfördelning för frågan "Tycker du att skolarbetet i stort sett är meningsfullt för din framtid?" Enkätfråga 15

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, absolut	45	36	28	27	%
Ja, kanske	35	40	30	30	%
Vet ej	14	18	15	18	%
Nej, knappast	4	4	17	13	%
Nej, absolut inte	1	2	9	13	%

En stor del av gymnasieeleverna intar en ganska tveksam eller osäker hållning till frågan om skolarbetet upplevs som meningsfullt för deras framtid, se tabell 16. 40 procent av de kvarvarande eleverna och 28 procent av studieavbrytarna tycks vara övertygade om gymna-siestudiernas positiva värde för deras framtid. 5 procent av de kvar-varande eleverna och 26 procent av studieavbrytarna svarar nej på frågan. Övriga är tveksamma. Skillnaden mellan kvarvarande elever och studieavbrytare är klart signifikant.

Tabell 17. Svarsfördelningen för frågan "Får du syssla med sådant som du anser vara viktigt för din linje?" Enkätfråga 11

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket	19	14	14	14	%
Ganska mycket	34	39	23	22	%
Lagom	31	32	23	16	%
För lite	12	11	28	35	%
Alldeles för lite	4	3	12	12	%

Även i uppfattningen om att man får syssla med sådant som är viktigt för den linje man valt skiljer sig kvarvarande elever och studieavbrytare klart signifikant åt. 15 procent av de kvarvarande eleverna mot 44 procent av studieavbrytarna anser att de alltför litet får syssla med sådant som de anser vara viktigt för den linje som de går på.

Båda dessa frågor kan till en del kasta ljus över orsakerna till studieavbrotten. Ca hälften av studieavbrytarna anser att både meningsfullheten och innehållet i deras gymnasiestudier kan ifrågasättas. De upplever sig inte få ut tillräckligt mycket av meningsfullhet eller vikt för sin aktuella situation eller för sin framtid. Är dessutom skolmotivationen redan från grundskoletiden undergrävd, vilket ju är fallet för många elever, så förstärks upplevelsen ytterligare.

III. 5 Rätt linjeval?

Bedömningen i vad mån eleverna kommit på rätt linje beror dels på om de kommit in på den linje de önskat och dels om valet utfallit till belåtenhet sedan de studerat en tid på linjen ifråga och därigenom gått erfarenhet av dessa studier. I enkäten som alltså gavs eleverna i slutet av första studieåret har de fått besvara några frågor om dessa spörsmål. I tabell 18 redovisas elevernas uppgifter om huruvida de kommit in på sina förstahandsval.

Tabell 18. Svarsfördelning för frågan "Kom du in på den linje du valde i första hand?" Enkätfråga 43

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja	68	74	71	63	%
Nej	31	26	29	38	%

Totalt för hela årskursen visar det sig att ca 70 procent kommit in på sina förstahandsalternativ. På några linjer av mindre omfattning är förhållandet dock det omvända. Närmare 70 procent har kommit in på sina senare valalternativ. På de 3-åriga teoretiska linjerna har däremot 95 procent kommit in på sina förstahandsval. Man frågar sig om studieavbrott och intagningsalternativ är relaterade till varandra. Totalt sett föreligger ingen skillnad i fråga om intagningsalternativ för de båda grupperna kvarvarande och studieavbrytande elever. Men studerar man enskilda linjer i gymnasieskolan, så föreligger för vissa av dem ett klart samband. Det gäller framför allt flera av de praktiskt inriktade linjerna. Ju senare valalternativ eleverna på dessa linjer kommer in på desto större är tendensen till studieavbrott.

Bilden är alltså inte så enhetlig som det kan synas när man räknar på totalmaterialet. En specialredovisning lämnas i en kommande rapport.

I vad mån eleverna anser sig ha hamnat på rätt linje framgår av svaret på frågan "Tycker du att du kommit in på rätt linje i gymnasieskolan?". Se tabell 19.

Tabell 19. Svarsfördelning för frågan "Tycker du att du kommit in på rätt linje i gymnasieskolan?" Enkätfråga 8

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, absolut	28	29	13	20	%
Ja, troligen	52	53	16	16	%
Antagligen inte	14	13	27	25	%
Kommit helt fel	4	5	44	39	%

Skillnaderna mellan studieavbrytarna och de kvarvarande eleverna är statistiskt signifikanta. Närmare 70 procent av studieavbrytarna anser, att de hamnat på fel linje. Bland de kvarvarande eleverna anser endast 18 procent detta.

Svaren på denna separat redovisade enkätfråga kan givetvis inte läggas till grund för entydiga slutsatser att felval skulle vara den väsentligaste orsaken till studieavbrott. Men onekligen förefaller studieavbrottens orsak i hög grad vara den att valet inte utfallit till belåtenhet. Att träffa rätt linje vid valet till gymnasiet tycks för en hel del elever vara svårt. Flera andra orsaksfaktorer finns givetvis med i bilden,

men svaren på denna fråga antyder att felval - så som det kommer att visa sig efter påbörjade studier - upplevs som en väsentlig orsak bakom studieavbrott. Intervjuundersökningarna med studieavbrytarna bekräftar också en sådan uppfattning.

Tabell 20. Svarsfördelning för frågan "Har du bytt linje under läsåret?" Enkätfråga 44

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja	4	5	9	11	%
Nej	94	94	91	89	%

Linjebytena under året är totalt sett få till antalet, vilket visas i tabell 20. Även om önskemål rörande linjebyten finns är det ofta svårt att byta på organisatoriska förhållanden, svårigheter att läsa ifatt eller att börja på nytt i vissa ämnen. Andelen linjebyten under pågående läsår uppgår för hela årskursen till 5 procent.

Tabell 21. Svarsfördelning för frågan "Tänker du byta linje inför nästa läsår?" Enkätfråga 12

	Kvarvarande			Studieavbrytare	
	pojkar	flickor		pojkar	flickor
Ja	7	8	Ja (om jag fortsätter)	22	25
Eventuellt	10	6	Eventuellt	5	11
Nej	82	86	Slutat	73	64

Av tabell 21 framgår att ett mindre antal av de kvarvarande eleverna har planer på att byta linje till nästa läsår. Majoriteten, 84 procent, fortsätter på samma linje som under det första året. Bland studieavbrytarna är det en majoritet som säger sig ha slutat skolan för gott eller i varje fall för en tid framåt. 60 procent av dem har tagit klar ställning i beslutet att sluta medan ca 25 procent avser att fortsätta nästa läsår. Övriga tycks vara ambivalenta hur de kommer att göra.

III. 6 Studiestimulans från hemmen

I de senaste årens pedagogiska och sociala forskningar har hembakgrunden kommit att framstå som den mest framträdande faktorn för skolframgång och skolanpassning. Trots ekonomiska förbättringar och pedagogiska insatser av stödjande och kompenscrande natur har vissa elevgrupper ej nått upp i nivå med andra elevgrupper och detta trots intellektuellt lika förutsättningar. Orsaken har till väsentlig del kunnat tillskrivas den studiemiljö som föreligger i hemmen. Barn och ungdomar från hem med lägre utbildningsbakgrund, ringa utbildningstradition, ringa studievana och en mindre positiv inställning till skola och utbildning har jämfört med barn och ungdomar från hem med högre utbildningsstandard och en stimulerande studiemiljö kommit i underläge.

Tabell 22. Svarsfördelning för frågan "Hur ofta kan du - om du önskar - få hjälp av någon i din familj med hemuppgifter?"
Enkätfråga 21

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Varje dag eller nästan varje dag	41	45	20	28	%
Någon gång i veckan	15	11	16	19	%
Någon gång i månaden	11	14	4	6	%
Aldrig	29	28	60	47	%

De svar som redovisas i tabell 22 på frågan hur ofta man kan få hjälp hemma med läxor, antyder att studieavbrytarna har ett sämre utgångsläge i fråga om stöd hemifrån. Skillnaderna är statistiskt signifikanta för både flickor och pojkar.

Tabell 23. Svarsfördelning för frågan "Hemma tycker de att ..."
Enkätfråga 22

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Jag måste gå i skolan	13	7	12	9	%
Jag slösar bort tiden genom att gå i skolan	1	0	0	0	%
Jag behöver arbeta och tjäna pengar i stället för att studera	2	1	6	0	%
Det är roligt att jag vill studera vidare	28	36	15	18	%
Jag får själv bestämma hur länge jag vill studera	54	55	67	73	%

Ingen signifikant skillnad föreligger mellan kvarvarande elever och studieavbrytare i svaren på en fråga om hur eleverna upplever föräldrarnas förväntningar på fortsatta studier, se tabell 23. Dock föreligger en tendens till positivare inställning till vidare studier hos de kvarvarande elevernas föräldrar. Ca dubbelt så många av de kvarvarandes föräldrar tycker att "det är roligt" att ungdomarna studerar vidare. Studieavbrytarna upplever sig i större utsträckning själva ha fått avgöra om de vill studera vidare. Även om inte skillnaderna är stora så skymtar tendenser som tycks peka mot en mera positiv inställning från de kvarvarande elevernas föräldrar.

Tabell 24. Svarsfördelning för frågan "Kan du arbeta ostört hemma med dina uppgifter?" Enkätfråga 25

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Nästan alltid	43	52	39	47	%
För det mesta	32	35	37	41	%
Ibland	8	4	20	6	%
Sällan	3	2	5	6	%
Nästan aldrig	1	1	0	0	%

I tabell 24 framgår att majoriteten av eleverna anser att de kan arbeta relativt ostört hemma med sina skoluppgifter. Men det finns tydligen en mindre del, mellan 7 och 25 procent, som upplever störningar av mer eller mindre hög grad. De pojkar som avbryter sina studier tycks skilja sig från övriga. Sannolikt har resultaten ovan att göra med boendemiljön. I tidigare studier har det visat sig att projektets elever i mycket stor utsträckning hade tillgång till egna rum i familjens bostad, vilket borde bädda för en relativt god materiell studiemiljö.

III. 7 Ekonomi

I planeringsarbetet för föreliggande studie antogs att ekonomiska problem och bekymmer kunde utgöra en väsentlig orsaksfaktor bakom studieavbrott. Man vet av tidigare erfarenhet att studieavbrott förr ofta kunde hänföras till sådana faktorer. Många saknade av sådana skäl möjligheter att över huvud taget tänka på vidareutbildning. För att undersöka denna hypotes' giltighet har de ekonomiska faktorerna undersökts med hjälp av 4 enkätfrågor. Dessa har också berörts vid de personliga intervjuerna med studieavbrytarna.

Tabell 25. Svarsfördelning för frågan "Har du förvärvsarbete (under terminstid) vid sidan om studierna för att få pengar till dina utgifter?" Enkätfråga 19

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, regelbundet	12	17	16	14	%
Ja, ofta	8	6	2	2	%
Ja, någon gång då och då	30	27	23	18	%
Nej, aldrig	48	51	59	65	%

Tabell 25 visar att ca 20 procent av samtliga elever ofta eller regelbundet har arbete vid sidan av studierna. Ingen signifikant skillnad föreligger mellan kvarvarande elever och studieavbrytare. En svag tendens föreligger, att de kvarvarande eleverna har något mer förvärvsarbete vid sidan om studierna.

Tabell 26. Svarsfördelning för frågan "Har du pengar till dina personliga utgifter?" Enkätfråga 23

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, fullt tillräckligt	23	28	28	23	%
Ja, jag klarar mig	53	56	54	55	%
Nej, det fattas något	15	8	11	13	%
Nej, inte alls tillräckligt	8	8	7	9	%

Tabell 26 redovisar svaren på en fråga om man anser sig ha tillräckligt med pengar till sina personliga utgifter. Ca 80 procent av samtliga elever anser sig ha pengar så att de klarar sig. 8 procent anser sig inte ha tillräckligt. Ingen skillnad föreligger mellan de jämförda grupperna: kvarvarande och studieavbrytande elever.

Tabell 27. Svarsfördelning för frågan "Brukar det vara besvärligt för dig att få ihop pengar till de saker du vill köpa?" Enkätfråga 24

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, nästan jämt	5	4	0	4	%
Ja, ofta	10	9	15	8	%
Ibland	41	39	44	55	%
Nej, sällan	24	25	31	14	%
Nej, nästan aldrig	9	17	10	18	%

Inte heller i svaren på en fråga om man tycker det är besvärligt att få ihop pengar till saker som man vill köpa föreligger någon skillnad mellan de båda grupperna. Se tabell 27. Totalt sett torde svaren peka på en gynnsam ekonomisk situation för dagens gymnasieungdom. Mindre än 15 procent anger att de befinner sig i en ekonomiskt besvärligt situation vad gäller saker och ting de skulle vilja köpa. Frågan kan dock inte ge svar på hur nödvändiga dessa saker är. Det förefaller som om pengar till nödvändiga saker inte är särskilt problematiskt att få.

Tabell 20. Svarsfördelning för frågan "Hur mycket pengar får du använda själv?" Enkätfråga 20

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Hela studiebidraget	49	67	60	71	%
Bestämd summa per vecka	12	5	8	4	%
Bestämd summa per månad	9	11	8	6	%
Får pengar när jag behöver	26	16	25	17	%
Inget alls	1	1	0	2	%

Tabell 20 visar hur eleverna får disponera pengar. Studiebidraget tycks disponeras av eleverna själva i stor utsträckning. En svag tendens syns föreligga att flickorna i större utsträckning än pojkarna anförtros hela studiebidraget. För ca 40 procent av eleverna är det tydligen föräldrarna som på olika sätt portionerar ut studiebidraget.

Att döma av de lämnade enkätsvaren är den ekonomiska situationen för gymnasieeleverna inte något större bekymmer. De elever som anser sig ha ekonomiska bekymmer utgör mindre än 10 procent. Hur pass realistiska dessa bekymmer är kan inte bedömas. Studiebidraget tycks fylla en viktig uppgift för gymnasieskolans elever. Ingen skillnad i de nämnda ekonomiska frågorna föreligger mellan kvarvarande elever och studieavbrytare. Hypotesen att bristande ekonomi skulle vara en viktig orsak till studieavbrott kan inte verifieras genom de framställda frågorna. Studieavbrytarens ekonomi är sålunda inte annorlunda än de kvarvarande elevernas.

III. 8 Skolk

Uttrycket skolk är för många elever ett svävande begrepp. Frånvaro av bestämt slag upplevs av vissa elever som otillåten medan samma sorts frånvaro av andra elever upplevs som fullt legitim. I undersökningen har ordet skolk inte använts utan i stället uttrycket "utan giltig anledning". I princip har undersökningen velat komma åt den frånvaro som inte är betingad av sjukdom eller ledighet beviljad av skolan. Frågan tycks dock enligt intervjuer med elever ha uppfattats som gällande frånvaro av den art som de flesta elever upplever och bedömer som skolk. Svaren redovisas i tabell 29.

Tabell 29. Svarsfördelning för frågan "Händer det att du tar dig ledigt från undervisningen utan giltig anledning?"
Enkätfråga 36

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Aldrig	28	30	7	23	%
Ja, en eller annan timme i månaden	28	35	31	21	%
Ja, flera timmar i månaden	11	7	8	4	%
Ja, en eller annan dag i månaden	21	21	18	27	%
Ja, flera dagar i månaden	8	7	35	25	%

Av samtliga elever uppger sig 27 procent aldrig ha tagit ledigt från undervisningen utan giltig anledning. Övriga elever, 73 procent, säger sig ha tagit ledning från undervisningen, "skolkat", i större eller mindre omfattning från en eller annan timme i månaden upp till flera dagar i månaden. 28 procent av de kvarvarande eleverna uppger sig ha skolkat en eller flera dagar i månaden, medan bland studieavbrytarna motsvarande procenttal är 53. Skillnaden mellan studieavbrytarna och kvarvarande elever är signifikant. Bland de studieavbrytande pojkarna uppger sig endast 7 procent ha varit helt skolkfria. Sannolikt är den verkliga skolksiffran högre. Frågan är ömtålig då eleverna inte var anonyma. Samtliga elever i Örebroprojektet är ur forskningssynpunkt identifierbara för att möjliggöra uppföljning under ett flertal år. Frånvaro utan giltig anledning torde av siffrorna att döma vara en relativt vanlig företeelse bland gymnasieskolans elever och särskilt bland de blivande studieavbrytarna.

III. 9 Stress

Många elever tycks av såväl attitydundersökningar som av uttalanden från elevvårdspersonal att döma uppleva skolan som stressig. Sålunda redovisas en under 1972 genomförd attitydundersökning rörande gymnasieelevers upplevelser av skolan (Gustavsson, 1972) att eleverna i stor utsträckning förknippar skolan med stress. Även i föreliggande enkätundersökning har en fråga ställts till eleverna i vad mån de upplever skolan som stressig. Svaren redovisas i tabell 30.

Tabell 30. Svarsfördelning för frågan "Upplever du skolan som stressig?" Enkätfråga 33

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket stressig	13	15	18	27	%
Ganska stressig	34	41	33	37	%
Något stressig	31	34	29	19	%
Inte alls stressig	22	11	20	17	%

Ingen signifikant skillnad föreligger mellan kvarvarande elever och studieavbrytare. De tidigare nämnda uttalanden från olika håll om skolan som stressig tycks bekräftas även av föreliggande undersökning. Ca 15 procent av totala årskursens elever upplever skolan som mycket stressig. Drygt 35 procent upplever den som ganska stressig. Om man tolkar dessa två kvantitativa mått på upplevd stress som ett uttryck för mer eller mindre uttalade obehagskänslor, påfrestningar eller olustkänslor så kan man inte utesluta skolsituationen och skolarbetet som en tänkbar stressfaktor för många elever. Den relativt höga skolkbenägenhet, som redovisats tidigare, torde kunna förknippas med och delvis förklaras utifrån en stressad arbetssituation för vissa elever.

III. 10 Psykisk påfrestning i skolan

En stor del av studieavbrytarna ger uttryck för vantrivsel i skolan. Skillnaden mellan dessa och de kvarvarande eleverna är som framgår av tabell 8 signifikant. Vad är det då i skolan som upplevs som negativt, motbjudande, otrivsamt eller påfrestande? I ett par enkätfrågor har ansatser gjorts för att försöka utröna i vilka avseenden vantrivsel gör sig gällande. I tabell 31 redovisas svaren på en fråga, där eleverna fått ta ställning till ett antal faktorer som kan förknippas med olust i skolarbetet. Medelvärdena (M) är beräknade utifrån följande poängsättning av svarsalternativen: Låga värden anger hög grad av olust.

Ofta	1
Ibland	2
Sällan	3
Aldrig	4

Tabell 31. Svarsfördelning för frågan "Händer det att det känns olustigt att gå till skolan? Vilken kan orsaken vara?"
Enkätfråga 41

a) Motbjudande ämnen	Kvarvarande		Studieavbrytare		M
	pojkar %	flickor	pojkar %	flickor	
Ofta	13	16	26	16	
Ibland	41	49	52	46	2, 29
Sällan-aldrig	44	34	22	48	
b) Psykisk trötthet (trött på)					
Ofta	9	18	23	31	
Ibland	41	45	43	33	2, 35
Sällan-aldrig	48	37	34	36	
c) För långa skoldagar					
Ofta	13	14	12	18	
Ibland	41	49	44	50	2, 41
Sällan-aldrig	45	36	44	32	
d) Svåra ämnen					
Ofta	5	3	7	4	
Ibland	30	40	56	39	2, 69
Sällan-aldrig	63	56	37	57	
e) Kroppslig trötthet					
Ofta	6	8	9	14	
Ibland	29	41	29	26	2, 76
Sällan-aldrig	63	51	62	61	
f) Finner ingen mening med skolarbetet					
Ofta	5	6	22	23	
Ibland	18	26	20	23	2, 81
Sällan-aldrig	74	67	58	54	
g) Rädd att göra bort sig					
Ofta	3	5	2	12	
Ibland	13	22	31	18	3, 10
Sällan-aldrig	81	72	67	70	

Tabell 31 forts.

h) Ängslig för att läsa högt och yttra sig	Kvarvarande		Studieavbrytare		M
	pojkar %	flickor	pojkar %	flickor	
Ofta	4	5	2	14	
Ibland	13	19	33	26	3,12
Sällan-aldrig	82	76	64	61	
i) Läs-och skrivsvårigheter					
Ofta	1	1	2	6	
Ibland	6	5	12	9	3,63
Sällan-aldrig	91	94	85	85	
j) Kamratproblem, t ex mobbing					
Ofta	1	1	0	2	
Ibland	1	2	12	11	3,76
Sällan-aldrig	97	96	88	97	

Orsakerna är rangordnade efter det totala medelvärdet för varje orsak enligt frågan. För samtliga elever gäller att sådana orsaker som motbjudande ämnen, psykisk trötthet, för långa skoldagar, svåra ämnen och föga mening med skolarbetet anges som förklaring på olust inför skolarbetet. Skillnaderna mellan kvarvarande och studieavbrytare är ganska markant. Därför redovisas dessa extremgrupper var för sig och med avseende på de mera extrema yttringarna av skololust uttryckt genom svarsalternativet ofta i tabell 32.

Av svarsalternativen (ofta, ibland, sällan, aldrig) ger alternativet ofta sannolikt uttryck för en ganska hög grad av olust och vantrivsel. I avseende på detta extrema alternativ framträder också skillnaderna mellan studieavbrytande och kvarvarande elever mera markerade. I tabellen är de olika orsaksfaktorerna rangordnade med avseende på svarsfrekvenser för detta alternativ.

Tabell 32. Svarsfördelning för frågan "Händer det att det känns olustigt att gå till skolan? Vilken kan orsaken vara?"
Rangordning av procentvärdena för alternativet "ofta"
 Enkätfråga 41

<u>Kvarvarande</u>	p	%	fl	<u>Studieavbrytare</u>	p	%	fl
1. Motbjudande ämnen	13		16	1. Psykisk trötthet	23		31
2. För långa skoldagar	13		14	2. Motbjudande ämnen	26		16
3. Psykisk trötthet	9		13	3. Finner ingen mening med skolarbetet	22		23
4. Kroppslig trötthet	6		8	4. För långa skoldagar	12		18
5. Finner ingen mening med skolarbetet	5		6	5. Kroppslig trötthet	9		14
6. Ängslig för att läsa högt och yttra sig	3		5	6. Svåra ämnen	7		4
7. Rädd att göra bort sig	5		3	7. Rädd att göra bort sig	2		12
8. Svåra ämnen	1		1	8. Ängslig för att läsa högt och yttra sig	2		14
9. Läs- och skrivsvårigheter	1		1	9. Läs- och skrivsvårigheter	2		6
10. Kamratproblem, t ex mobbing	1		1	10. Kamratproblem, t ex mobbing	0		2

Kvarvarande elever och studieavbrytare anger samma orsaksfaktorer bland de fem främsta skälen till olust inför skolarbetet, men de gör det i olika rangordning och med olika grad av styrka i upplevelserna. För studieavbrytarna har vid de personliga intervjuerna framkommit, att de vanligaste orsakerna till studieavbrott är felval och skoltrötthet. Enkätsvaren tycks även de ge uttryck för en sådan uppfattning. Att ett ämne upplevs som motbjudande kan då vara relaterat till att eleverna valt eller hamnat på fel linje i gymnasieskolan. Psykisk trötthet är på likartat sätt relaterad till skoltrötthet, en diffus orsaksfaktor som är mångfacetterad till sitt innehåll och svår för eleverna att beskriva. Den utgör dock en påtaglig upplevelse för många studieavbrytare. Orsaksfaktorn "finner ingen mening med skolarbetet" torde vara knuten till såväl felval som skoltrötthet. Ovanstående psykologiska upplevelser behöver inte utgöra några primära orsaksfaktorer. De kan snarare ses som symptom på andra bakomliggande orsaker. Procentvärdena för studieavbrytarna är i genomsnitt dubbelt så höga som för de kvarvarande eleverna.

I vad mån de redovisade talen ska betraktas som uttryck för höggradig otrivsel är en värderingsfråga. Olust med skolan behöver inte innebära allvarliga påfrestningar för elever som upplever skolan på detta sätt. För elever som anger flera av de nämnda skälen är säkerligen skolan dock en påfrestande värld.

Frågan ger ändå en bild av vilka problem det i första hand är som utgör påfrestningar för eleverna. Vissa antydda problem är tydligen i realiteten små problem för de flesta eleverna. Sådana är t ex kamratproblem. Därmed inte sagt att kamratproblem kan vara mycket stora bekymmer för ett fåtal elever.

Statistiskt signifikanta skillnader mellan kvarvarande och studieavbrytande elever erhålls i följande avseenden:

1. Finner ingen mening med skolarbetet
För såväl flickor som pojkar avviker studieavbrytarna markant från kvarvarande elever. För pojkarna är detta särskilt framträdande.
2. Psykisk trötthet
De studieavbrytande pojkarna skiljer sig signifikant från de pojkar som fortsätter studierna.
3. Motbjudande ämnen
De studieavbrytande pojkarna visar kraftigt signifikant avvikelse från kvarvarande pojkar.
4. Svåra ämnen
De studieavbrytande pojkarna visar kraftig signifikant avvikelse från de kvarvarande pojkarna.
5. Kamratproblem, t ex mobbing
De studieavbrytande flickorna avviker signifikant från de kvarvarande flickorna. De absoluta talen är små varför tolkningen av signifikansen bör göras med försiktighet.
6. Ängslig för att läsa högt och yttra sig
De studieavbrytande flickorna avviker signifikant från de flickor som fortsätter studierna.
7. Läs- och skrivsvårigheter
De studieavbrytande flickorna avviker signifikant från de flickor som fortsätter. De absoluta talen är små, varför försiktighet med tolkningen av skillnaden bör iakttas.

Andra former av psykisk påfrestning i skolan är förknippade med olika aktiviteter, undervisningsmetoder och bedömningar av eleverna. I tabell 33 redovisas svaren på en fråga i enkäten som berör sådana stressmoment eller sk stressorer i skolarbetet. Påfrestningarna ger sig tillkänna i form av nervositet eller ångslan. Svaren redovisas i rangordning från det mest påfrestande.

Tabell 33. Svarsfördelning för frågan "Händer det att du blir nervös och orolig inför vissa saker i skolan?" Enkätfråga 42

a) Muntlig redovisning inför klassen	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ofta, ganska ofta	20	36	29	46	%
Någon gång	30	34	29	29	%
Sällan, aldrig	48	30	42	25	%
b) Betygskonkurrens					
Ofta, ganska ofta	13	22	16	27	%
Någon gång	20	31	20	27	%
Sällan, aldrig	64	47	65	47	%
c) Skriftliga redovisningar och skrivningar					
Ofta, ganska ofta	13	25	9	24	%
Någon gång	27	37	29	26	%
Sällan, aldrig	57	38	62	51	%
d) Något speciellt ämne					
Ofta, ganska ofta	8	11	23	20	%
Någon gång	20	31	21	29	%
Sällan, aldrig	66	54	57	51	%
e) Högläsning					
Ofta, ganska ofta	8	11	18	20	%
Någon gång	16	19	16	20	%
Sällan, aldrig	74	70	67	61	%
f) Inför någon lärare					
Ofta, ganska ofta	6	9	20	18	%
Någon gång	14	22	11	22	%
Sällan, aldrig	77	69	69	61	%

De procentuella värdena för alternativen ofta och ganska ofta är relativt höga. Muntlig redovisning inför klassen i form av föredrag o dyl är tydligen en vanlig anledning till nervositet och oro för i genomsnitt .: 30 procent av samtliga elever. För studieavbrytande flickor är dock värdet närmare 50 procent.

Betygskonkurrensen inger ofta eller ganska ofta oro och nervositet hos ca 20 procent av eleverna, oavsett om de tillhör studieavbrytarna eller till elever som fortsätter.

Skriftliga redovisningar och skrivningar ger upphov till olika grad av nervositet hos pojkar och flickor. 25 procent av flickorna upplever nervositet och oro medan värdet för pojkarnas del är mindre än hälften.

Den skolpsykologiska erfarenheten visar att vissa elever har stora problem med att våga läsa högt inför klass. I föreliggande undersökning redovisar ca 20 procent av studieavbrytarna ofta eller ganska ofta oro och nervositet inför högläsning. Bland de kvarvarande eleverna är motsvarande värde ca 10 procent.

Nervositet eller oro inför någon lärare säger sig ca 20 procent av studieavbrytarna känna, medan motsvarande värde för de kvarvarande eleverna uppgår till ca 7 procent. För pojkarnas del är skillnaden signifikant.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att det finns en hel del stressframkallande företeelser i skolsituationen. Den psykiska pressen tycks vara kännbar ofta eller ganska ofta för i vissa fall upp mot 40 procent av den totala årskursen. Enstaka stressframkallande situationer syns dock vara av övergående och tolerabel art men för elever som har känning av stress- och ångslighetssymptom i ett större antal situationer torde skolan riskera att bli en nog så allvarlig påfrestning ur psykisk hälsosynpunkt. Ett studieavbrott kan för en del av just dessa elever bedömas vara den enklaste lösningen på ett sådant problem.

III. 11 Värdet av elevvårdspersonal

Eleverna har i enkäten fått ta ställning till hur viktigt de anser det vara att skolan har tillgång till elevvårdspersonal som yrkesvägledare, kurator, skolsköterska, läkare och psykolog. Eleverna har därvid fått pricka för alternativ enligt följande skala:

1	2	3	4	5
Mycket viktigt	Ganska viktigt	Av visst värde	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt

Resultatet framgår av tabell 34.

Tabell 34. Medelvärden för svaren på frågan "Hur viktigt anser du det vara att skolan har tillgång till följande personer?". Enkätfråga 27

Elevvårdsfunktionär	Medelvärde
Yrkesvägledare	1,50
Kurator	1,88
Skolsköterska	1,97
Läkare	2,15
Skolpsykolog	2,24

Tillgång till elevvårdspersonal bedöms som angelägen för eleverna. De anser yrkesvägledaren vara den viktigaste elevvårdsfunktionären. Därefter kommer efter upplevd angelägenhetsgrad kurator, skolsköterska, läkare och psykolog.

Värdena i tabellen anger medelvärden för hela årskursens elever. Medelvärdena är inte helt jämförbara eftersom de olika funktionärerna inte i samma utsträckning behöver utnyttjas av alla elever. Nästan alla elever är i faktiskt behov av yrkesvägledare t ex, medan endast ett mindre antal har behov av t ex skolpsykologen. Övriga kommer just aldrig i kontakt med denne elevvårdare. Skolpsykologen betjänar sålunda ett mindre antal elever, vilka i regel är i desto större behov av psykologisk rådgivning eller behandling. Tabellens värden kan alltså inte tolkas som ett behovet av skolpsykologisk service skulle vara lägre för elevvårdens vidkommande. Dessutom kan framhållas att skolpsykologer saknades på samtliga gymnasieskolor. Kännedomen om psykologerna härrörde sålunda från grundskoletiden.

Sammanfattningsvis torde man kunna konstatera att tillgången till samtliga nämnda elevvårdsfunktionärer upplevs som angelägen för eleverna.

Man kan konstatera att flickorna överlag har lägre värden än pojkarna, dvs flickorna tilldelar de nämnda elevvårdsfunktionerna större och viktigare roller än vad pojkarna gör.

Skillnaden mellan studieavbrytare och kvarvarande elever är inte markant. Båda grupperna anser att elevvårdspersonal är av stor vikt för skolan. Endast vad gäller flickornas syn på kuratorsfunktionen föreligger en statistiskt signifikant skillnad. De studieavbrytande flickorna anger sig ha signifikant större behov av denna elevvårdsfunktionär.

III. 12 Orsaker till mindre lyckade studieresultat

Orsakerna till studiemisslyckanden i gymnasieskolan kan vara många. Att i en enkätstudie komma åt orsaksfaktorerna är svårt. Det är inte möjligt att täcka alla olika varianter av orsaker i ett formulär, som avser att belysa den totala skolsituationen för gymnasieelever.

I föreliggande enkätstudie har en fråga av sonderande art tagits med. Frågan har genom sina alternativ velat täcka av några vanligen angivna orsaksfaktorer. Frågan innehåller dels aspekter på elevernas egen förmåga, intresse eller ambitioner (inre faktorer), dels aspekter på faktorer i deras miljö t ex lärarna, familjen, kamrater (yttre faktorer). Dessutom har en faktor som svårligen låter sig kontrolleras av eleverna själva medtagits, nämligen sjukdomsaspekten.

De tänkbara "orsakerna" är som tidigare nämnts ej heltäckande och ej heller tillräckligt djupgående. Avsikten har varit att för det fortsatta arbetet hitta utgångspunkter för djupare analyser av orsaksfaktorer. I tabell 35 redovisas värdena för svarsalternativet ofta. Detta alternativ syns vara av störst intresse, då det antyder en mera utpräglad svårighet eller ett problem för eleven. Orsakerna redovisas i avtagande frekvensordning.

Tabell 35. Svarsfördelning för frågan "Vad är anledning till att du inte alltid lyckas så bra i skolan?" Enkätfråga 38.
 Procent som angett svaret "ofta"

Orsak	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Inte ansträngt mig	20	21	24	17	%
För svår kurs	5	5	22	10	%
Sjukdom	4	5	4	22	%
Problem med lärare	6	3	14	8	%
Varit ängslig	3	7	4	13	%
Problem med familjen	3	2	2	12	%
Problem med karaktär	1	2	2	4	%

I första hand synes eleverna "skylla" på sina egna brister, då det gäller misslyckanden i skolan. Ca 20 procent anger, att de inte ansträngt sig tillräckligt. Värdena är lika för kvarvarande elever och studieavbrytare.

De studieavbrytande eleverna anger dock i större utsträckning än kvarvarande elever att de misslyckats p g a för svår kurs. Särskilt gäller detta för pojkarnas del, 22 procent mot 10 för de studieavbrytande flickorna. Bland de kvarvarande är det endast 5 procent som anger för svår kurs som orsak till mindre lyckade resultat.

Orsaker som t ex sjukdom, problem med lärare och ängslan tycks för de studieavbrytande eleverna variera med hänsyn till kön. 22 procent av flickorna mot 4 procent för pojkarna anger att sjukdom ofta utgör anledning till misslyckanden. Problem med lärare framhåller 14 respektive 8 procent av de studieavbrytande eleverna som orsak till att de inte lyckas i skolan. Ängslan utgör för 13 procent av de studieavbrytande flickorna ofta ett problem i skolarbetet. Orsakerna sjukdom och ängslan synes för de studieavbrytande flickorna utgöra betydande anledningar till skolmisslyckanden. Dessa självdeklarerade orsaksfaktorer är av den art och omfattning att de bör mera uppmärksammas i skolans elevvårdande arbete.

Orsaker som har med familjen att göra är likaså mera framträdande för de studieavbrytande flickorna. 12 procent av dessa anger att problem med familjen ofta utgör anledning till mindre lyckade skolresultat.

Problem med kamrater synes vara av liten omfattning som orsak bakom misslyckanden i skolan.

Av centralt intresse är att få reda på huruvida orsakerna är knutna till situationen i gymnasieskolan eller om dessa funnits även under tidigare skolgång. Den fortsatta analysen av resultaten avser att besvara denna frågeställning.

Svaren kan sättas i relation till de orsaker som uppgetts vid de personliga intervjuerna med de studieavbrytande eleverna. "Inte ansträngt mig" torde kunna ses som en konsekvens av den stora andel felval, som de studieavbrytande eleverna anger som huvudorsak. Övriga faktorer finns även angivna av eleverna vid de personliga intervjuerna, t ex svår sjukdom, psykiska problem, hemmaproblem, lärarproblem, kamratproblem m fl.

III. 13 Synpunkter på lärarnas undervisning

I en tidigare redovisad fråga, tabell 14, visade det sig att eleverna lägger stor vikt vid lärarnas psykologiska behandling av dem. Lärarnas förmåga att skapa trivsel i undervisningen och förmåga att lära ut är i hög grad förknippad med personliga egenskaper av psykologisk art (förmåga att engagera, att motivera, identifiera sig med, att förstärka osv). Har kraven från lärarna ökat jämfört med förhållanden i grundskolan? Är lärarna enligt elevernas upplevelser tillräckligt engagerade i elevernas studier? Upplever eleverna tillräckligt stöd och hjälp från lärarnas sida? Önskar eleverna mer hjälp från lärarnas sida? Genom några frågor i enkäten har vi försökt finna svar på dessa frågeställningar.

Tabell 36. Svarsfördelning för frågan "Har lärarna större eller mindre krav på dig än lärarna på högstadiet?" Enkätfråga 32.

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Mycket större	19	24	40	31	%
Något större	42	39	28	33	%
Ungefär lika	20	29	21	25	%
Något mindre	8	7	9	10	%
Mycket mindre	4	1	2	2	%

Tabell 37. Svarsfördelning för frågan "Tycker du att lärarna i allmänhet visar dig det personliga intresse för dina studier som du skulle önska?" Enkätfråga 4

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, fullt tillräckligt	8	5	13	4	%
Ja, ganska mycket	21	20	22	27	%
Till någon del (i viss mån)	35	35	35	29	%
Inte särskilt mycket	23	31	20	33	%
Inte alls	8	5	11	6	%

Tabell 38. Svarsfördelning för frågan "Skulle du önska mer hjälp från lärarna för att kunna klara av kurserna?" Enkätfråga 37

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, mycket mer hjälp	7	6	23	6	%
Ja, något mer hjälp	49	51	49	69	%
Hjälpen är tillräcklig	39	41	28	25	%
Hjälpen är mer än tillräcklig	2	1	0	0	%

Enligt tabell 36 så upplever en majoritet av eleverna, ca 35 procent, att lärarna ställer större krav på dem i gymnasiet jämfört med förhållandet i grundskolan. Det är naturligt att kraven ökar ju längre de når fram i sina studier. Men sannolikt har dessa ökade krav inte förutsetts av alla elever, särskilt bland dem som anger att kraven blivit mycket större. Även här tycks informationen om de krav som gymnasieskolan ställer inte tillräckligt ha poänterats för eleverna. För de studieavbrytande pojkarna är skillnaden mot de kvarvarande pojkarna klart signifikant. De ökade kraven torde ligga i ökade hemuppgifter, läxförhör, skriftliga redovisningar, självständiga uppgifter såsom betingsläsning och långläxor, mindre stöd och hjälp med besvärliga kursmoment m m. För de praktiskt inriktade eleverna torde krav på fullgoda arbetsinsatser och arbetsmoral (passa tider, känna ansvar) inte ha prutats på. En del av studieavbrotten torde kunna härledas till svårigheter att möta de krav som ställts i gymnasieskolan.

På frågan om lärarna visat eleverna det personliga intresse för studierna som de önskat (tabell 37) svarar en tredjedel av eleverna inte särskilt mycket eller inte alls. Den uppfattning som gymnasieeleverna för fram i de personliga intervjuerna om bristande kontakt lärare och elever emellan tycks bekräftas av hela årskullen elever i ganska stor utsträckning. Det är endast en knapp tredjedel av eleverna som anser sig nöjda på den punkten (fullt tillräckligt, ganska mycket). Det personliga intresset från lärarnas sida för de enskilda elevernas studier upplevs alltså av eleverna som ganska ljust enligt vår tolkning av svaren på frågan.

Svaren på denna fråga tycks sammanfatta väl med svaren på frågan "Skulle du önska mer hjälp från lärarna för att klara av kurserna?" (tabell 38). 57 procent av de kvarvarande eleverna och 74 procent av studieavbrytarna säger sig önska mer hjälp från lärarna för att klara kurserna. Studieavbrytarna skiljer sig signifikant från de kvarvarande eleverna. Att en del av studieavbrotten orsakas av svårigheter att klara kurserna dokumenteras också i resultaten från de personliga intervjuerna med studieavbrytarna.

Det bör framhållas att de redovisade synpunkterna på lärarnas undervisning endast avser elevernas egna upplevelser. Synpunkterna är sålunda ensidigt belysta och kan inte ges någon allsidig och rättvisande förklaring eller tolkning av frågeställningen. Sannolikt kan orsakerna bli föras tillbaka på lärarnas bristande tid och knappa resurser i övrigt att kunna fullgöra sådana elevvårdande funktioner som frågorna behandlar.

III. 14 Medinflytande

I skolans läroplaner framhålls elevmedverkan som väsentlig vad gäller utformning av undervisningen, synpunkter på kursuppläggning, redovisning av kursstoff m m. För att få en uppfattning om denna elevmedverkan ställdes ett par frågor i enkäten i hur stor omfattning eleverna bereds möjligheter till sådan samverkan med lärarna. Resultaten redovisas i tabellerna 39 och 40.

Tabell 39. Svarsfördelning för frågan "Har du möjlighet att vara med och diskutera och ge synpunkter på lärarnas uppläggning och utformning av undervisningen?" Enkätfråga 28

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Väldigt ofta	2	1	0	4	%
Ganska ofta	6	5	13	10	%
Ibland	26	28	16	22	%
Någon enstaka gång	27	29	27	32	%
Nästan aldrig	36	35	44	32	%

Tabell 40. Svarsfördelning för frågan "Skulle du vilja vara med och diskutera och ge synpunkter på lärarnas uppläggning och utformning av undervisningen?" Enkätfråga 30

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja, mycket gärna	21	20	23	30	%
Ja, gärna	40	55	46	48	%
Spelar ingen roll	31	22	25	15	%
Nej	7	4	6	7	%

Eleverna upplever sig enligt tabell 39 ha små möjligheter att samverka med lärarna vad gäller synpunkter och diskutera kursuppläggning och utformning av undervisningen. Den reella möjligheten att medverka i och påverka undervisningen torde inte på långt när motsvara de rekommendationer som ges i läroplanerna. Närmare två tredjedelar av eleverna anser att detta sker någon enstaka gång eller nästan aldrig. Totalt sett säger sig endast 7 procent ges sådana möjligheter ganska eller väldigt ofta. Orsakerna till att så sällan är fallet kan inte närmare analyseras i undersökningen. Men vid personligt samtal med en del elever anser de att "läroplanen lägger hinder i vägen". Ett vanligt argument är att "riksdag och SÖ har bestämt allt i författningar och läroplaner, så det lönar sig inte att diskutera". Sådana argument är inte ovanliga från lärarhåll uppger eleverna. Frågan borde därför kanske ställas till lärarna i första hand.

Eleverna syns vara mycket intresserade av att vara med och diskutera och ge synpunkter på undervisningen. Enligt tabell 40 framför en kraftig majoritet ett sådant önskemål. Närmare 70 procent av eleverna önskar gärna samverka med lärarna i sådana frågor. Det är tydligen så att eleverna vill men anser sig inte kunna samverka i denna angelägenhet.

Även i denna fråga bör svaren tolkas i relation till de möjligheter som lärarna besitter för ökad samverkan med eleverna. Bristande tid och utbildning torde spela en icke obetydlig roll.

III. 15 Stödundervisning

I och med att eleverna övergår till gymnasiestudier upphör en hel del stödåtgärder i form av specialundervisning. Ett flertal elever har under hela sin grundskoletid haft sådan undervisning vid sidan om undervisning i klass eller genom att läsa avkortade och tillrättlagda kurser. Sålunda upphör specialundervisning för intellektuellt hämmande elever, likaså undervisning av elever med läs- och skrivsvårigheter samt av elever med emotionella och sociala svårigheter. Viss s k stödundervisning kan erhållas i samband med sjukdom och vid byte av kurser.

För att få en uppfattning om behovet av stödundervisning ställdes ett par frågor till eleverna i enkäten. Dessa redovisas i tabellerna 41 och 42.

Tabell 41. Svarsfördelning för frågan "Något eller några ämnen har du kanske särskilt besvär med. Skulle du vilja ha stöd- undervisning i dessa ämnen i en liten grupp på 2-4 elever?" Enkätfråga 34

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Har inga besvär med ämnena	22	17	14	10	%
Ja, mycket gärna stöd- undervisning	12	11	31	35	%
Ja, någon gång, efter sjukdom t ex	25	44	29	44	%
Bara om det är absolut nödvändigt	24	21	20	8	%
Nej, ingen stödundervisning	16	7	6	4	%

Tabell 42. Svarsfördelning för frågan "Har du fått någon sådan stöd-
undervisning under det gångna läsåret?" Enkätfråga 35

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja	9	10	16	18	%
Nej	47	46	67	61	%
Har ej behövt	43	43	18	22	%

Av svaren att döma föreligger det ett ganska stort behov av stödunder-
visning på gymnasieskolan. Särskilt framträder detta behov för studie-
avbrytarna. En tredjedel av dessa säger sig mycket gärna vilja ha
stödundervisning. Endast en mindre del av eleverna säger sig ha fått
förmånen av sådan stödundervisning. Studieavbrotten synes ha kunnat
reduceras till en del om sådana resurser funnits.

III. 16 Framtidsplaner

En fråga i enkäten har berört elevernas framtidsplaner. I hur stor
utsträckning är 17-åringar i dag inställda på ett bestämt yrke eller
en bestämd sysselsättning? I tabell 43 redovisas svar på frågan
"Vet du bestämt vad du ska bli?".

Tabell 43. Svarsfördelning för frågan "Vet du bestämt vad du ska
bli?" Enkätfråga 14

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	pojkar	flickor	pojkar	flickor	
Ja	30	29	27	38	%
Nej	68	70	73	62	%

Ca 30 procent av totala årskursen har en bestämd uppfattning om vad
de ska ägna sig åt eller utbilda sig till. Det rör sig främst om ele-
ver på de mera direkt yrkesinriktade utbildningsvägarna. De som
alltså går på linjer för elektriker, bilmontörer, verkstädsmechaniker,
byggnadssnickare, målare osv är redan inriktade på ett bestämt
yrke och svarar i regel ja på frågan. Däremot svarar flertalet av
elever på teoretiska linjer eller allmänt inriktade studievägar att

de inte vet vad de ska bli. Det är tydligen många osäkra faktorer, som omöjliggör en bestämd uppfattning om deras framtida arbete. Inte minst faller betygen ett stort avgörande för deras framtida yrke. Arbetsmarknadssituationen utgör också en osäkerhetsfaktor som försvårar ett ställningstagande för ett framtida yrke. Oviss-
heten inför framtiden synes vara ganska framträdande.

KAPITEL IV SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Resultaten i denna rapport baseras på en enkätundersökning av samtliga elever i gymnasieskolans årskurs 1 i Örebro tillhörande Örebroprojektet, dvs elever från (d Örebro stad (Örebroprojektets huvudgrupp). Syftet har varit att belysa samtliga elevers upplevelser av sina studier i gymnasieskolan med särskild betoning på de studieavbrytande elevernas skolsituation. Årskursens elever omfattar 915 st, därav 135 studieavbrytare. Svarsfrekvensen på enkäten uppgår till 90 procent.

Sammanfattning av de viktigaste resultaten

A. För samtliga elever i årskursen gäller:

- En majoritet av eleverna betonar starkt att utbildning är nödvändig för deras framtid. 70 procent av dem anger detta som ett viktigt motiv för att gå i gymnasieskolan.
- Samtidigt betonar närmare 40 procent av eleverna att de går i gymnasieskolan i brist på annat. Utbildning synes för dem inte bestå av enbart skolutbildning. De kan även tänka sig utbildning som är integrerad i en praktisk sysselsättning.
- Om eleverna själva finge bestämma vad de önskade göra efter det första gymnasieåret, så önskar 75 procent fortsätta i gymnasieskolans årskurs 2. Övriga 25 procent skulle överväga att ta tillfälligt ledigt från skolstudier eller välja annan sysselsättning.
- Eleverna har själva en starkt uttalad uppfattning om hur de vill utbilda sig. Föräldrars och kamraters påverkan synes vara mindre än vad man ofta har velat göra gällande. Deras inverkan vid valet av studier, utbildning eller arbete synes vara sekundära enligt vad eleverna själva vill göra gällande.
- 70 procent av eleverna framhåller som ett delmotiv inför valet av studier i gymnasieskolan att de "trivs med att gå i skolan".
- 70-75 procent av samtliga elever säger sig också uppleva trivsel i gymnasieskolan.

- Informationen om gymnasieskolan, både vad gäller linjernas inriktning, innehåll, arbetssätt, krav m m, tycks av flera frågor i enkäten att döma upplevas som otillräcklig eller vara behäftad med brister. Framför allt gäller detta elever som valt praktiskt inriktade studievägar.
- Överlag sätter eleverna de psykologiska faktorerna i förgrunden när det gäller synpunkter på lärarnas undervisning och övriga arbete. Förmåga att lära ut och att skapa trivsel är lika väsentlig som en god kamratanda i skolan. Lärarnas kunskaper eller materiella ting som undervisningslokaler o dyl kommer i bakgrunden. Lärarnas psykologiska handhavande av eleverna synes vara mycket väsentliga för skoltrivseln. Lärarnas elevvårdande roll upplevs därför som viktig av eleverna.
- Totalt sett har 70 procent av eleverna kommit in i gymnasieskolan på sina förstahandsval, men inom vissa linjer, främst praktiska sådana, är förhållandet det motsatta, dvs 70 procent har kommit in på sina senarehandsval. Inom flera linjer på de praktiskt inriktade studievägarna är studieavbrotten vanligast förekommande bland elever som kommit in på sina senarehandsval. Totalt sett har dock inte senare intagningsalternativ flera studieavbrott än förstahandsalternativ.
- Generellt antyder svaren, att ungdomarna har en gynnsam ekonomisk situation. Mindre än 15 procent av eleverna anser sig ha svårt att få pengarna att räcka till.
- 73 procent av årskursens elever säger sig ha skolkat i större eller mindre omfattning (från en eller annan timme i månaden till flera dagar per månad). Sannolikt är de verkliga talen högre, då eleverna ej var anonyma vid utfrågningen.
- 50 procent av eleverna upplever skolan som mycket eller ganska stressig.
- Eleverna bedömer tillgången till elevvårdspersonal som angelägen. Det gäller främst tillgången till yrkesvägledare, men även kurator, skolsköterska, läkare och psykolog bedöms som värdefulla.
- 65 procent av årskursens elever upplever att lärarna i gymnasieskolan ställer större krav på dem än lärarna i grundskolan. Det synes som om eleverna inte görs beredda på ett sådant förhållande.

- Eleverna konstaterar överlag brister i relationen lärare-elev. Ett större personligt intresse samt mer hjälp för att klara kurserna framhålls som önskemål från eleverna. Sålunda önskar 57 procent av eleverna mer hjälp från lärarnas sida för att klara kurserna.
- Eleverna upplever sig ha små möjligheter till samverkan med lärarna vad gäller medinflytande på kursuppläggning, innehåll och utformning av undervisningen. 65 procent av eleverna uppger att detta sker endast vid något enstaka tillfälle eller aldrig.
- Olust inför skolarbetet anser sig eleverna ofta uppleva på grund av

Motbjudande ämnen	15	procent	av	eleverna
Psykisk trötthet	15	"	"	"
För långa skoldagar	14	"	"	"
Kroppslig trötthet	8	"	"	"
Ängslan att läsa högt och att yttra sig	5	"	"	"
Rädsla för att göra bort sig	5	"	"	"

- Ett stort behov av stödundervisning föreligger enligt elevernas uppfattning. Ca 50 procent av dem ansåg sig behöva en sådan men kom ej i åtnjutande av densamma.
- 70 procent av årskursens elever vet ej vad de skall ägna sig åt eller utbilda sig till inför framtiden. De 30 procent som visste vad de inriktade sig på utgjordes till stor del av elever på de praktiskt inriktade linjerna.

B. För de studieavbrytande eleverna gäller

Studieavbrytarna skiljer sig från de kvarvarande eleverna i följande avseenden:

- De går i större utsträckning i gymnasieskolan därför att de ingenting annat har att göra.
- De motiverar i betydligt mindre omfattning sina gymnasiestudier med att de "trivs med att gå i skolan".
- De anser i större utsträckning att informationen om gymnasieskolan inte stämmer med verkligheten.

- De säger sig i mindre utsträckning ha fått tillräckliga informationer om de olika linjerna i gymnasieskolan, när de valde till gymnasiet. 32 procent av dem hade fått mycket liten eller ingen information alls. Närmare 50 procent av studieavbrytarna kände mycket litet eller inget alls till hur man arbetar i gymnasieskolan.
- Studieavbrytarna trivs avsevärt sämre. Flickorna trivs sämre än pojkarna.
- 50 procent av studieavbrytarna upplever att det första året i gymnasieskolan ej motsvarat deras förväntningar.
- De säger sig trivas sämre i gymnasieskolan än i grundskolan. 60 procent har en sådan uppfattning.
- Studieavbrytarna upplever klassammanhållningen i gymnasieskolan avsevärt sämre än motsvarande förhållande i årskurs 9.
- De finner studierna i gymnasieskolan jobbigare.
- De upplever gymnasiestudierna mindre meningsfulla än kvarvarande elever.
- De anser att de i betydligt mindre utsträckning får syssla med sådant som de anser vara viktigt för den linje de går på.
- Inom några praktiska utbildningsvägar kommer de in på sina senarehandsval i större utsträckning än kvarvarande elever.
- Studieavbrotten inom flertalet linjer för verkstadsmekaniska och byggtekniska yrken har samband med att de kommit in på sina senarehandsval.
- Studieavbrytarna anser i betydligt större utsträckning att de kommit in på fel linje i gymnasieskolan.
- Studieavbrytarna synes ha ett sämre utgångsläge i fråga om studie-stimulans och stöd från sina hem än elever som fortsätter i gymnasieskolan.
- Studieavbrytarna "tar sig ledigt" (skolkar) från skolan i större utsträckning.
- Studieavbrytarna upplever sig ha större behov av kurator.
- De önskar mer hjälp från lärarna för att klara kurserna.

- De anser sig också behöva stödundervisning i större utsträckning.
- De studieavbrytande eleverna upplever sig ha större problem i följande avseenden. Könen är uppdelade då skillnader är framträdande i flera faktorer.

	Pojkar	Flickor
Ingen mening med skolarbetet	x	x
Problem med lärare	x	x
Högläsning o muntlig redovisning	x	x
För svår kurs	x	
Problem med något speciellt ämne	x	
Överkrav från lärare	x	
Nervositet inför lärare	x	
Motbjudande ämnen	x	
Psykisk trötthet (trött på)	x	
Skriftliga redovisningar o prov		x
Läs- och skrivsvårigheter		x
Kamratproblem		x
Problem med familjen		x
Sjukdom		x

Studieavbrytarna skiljer sig ej från de kvarvarande eleverna i följande avseenden:

- Föräldrars och kamraters påverkan vad gäller studievalet.
- Ekonomiska förhållanden.
- Upplevelsen av stress i skolan.
- Värderingen av elevvårdspersonal.
- Allmän inställning till utbildning.
- Betoning av lärarnas elevvårdande roll (psykologisk behandling).

Diskussion

De resultat som kommer fram av en enkätstudie av här redovisad art är naturligtvis inte tillräckliga för att dra några säkra slutsatser om gymnasieelevernas skolsituation och gymnasieskolans sätt att fungera. Enkätstudien är begränsad i så måtto, att den endast beskriver eller ger uttryck för vad eleverna subjektivt upplever vid ett enstaka tillfälle under slutet av första gymnasieåret.

Den är vidare begränsad till att enbart betrakta skolan ur en ensidig synvinkel, nämligen elevernas. Övriga komponenter i skolans värld såsom personal (lärare och skolledare framför allt) samt materiella och ekonomiska förutsättningar, skolpolitiska målsättningar, samhällets krav och önskemål, baserade på föräldrars och avnämares synpunkter, finns givetvis inte med i bilden. Men även snäva elevsynpunkter torde vara värda beaktande i den väv av faktorer som måste komma med i en helhetsbedömning av skolan.

Underlaget för enkätmaterialen är de 77 procent av en årskurs elever som fortsätter i gymnasieskolan i Örebro kommun. Som sådant är underlaget representativt för gymnasieeleverna i landet. Omkring 70 procent av landets grundskoleelever från årskurs 9 fortsatte i gymnasieskolan det läsår undersökningen företogs. Tidigare undersökningar i Örebroprojektets regi har visat stora likheter med motsvarande undersökningar i ett flertal andra kommuner. Det finns anledning att förmoda att Örebromaterialen kan representera en allmän uppfattning. Enskilda procentvärden kan givetvis variera från kommun till kommun. I stora och allmänna drag brukar värdena inte avvika alltför dramatiskt.

Vilka allmänna trender synes enkätresultatet peka på? I det följande görs ett försök att redovisa dessa.

Från flera frågor i enkäten torde man kunna dra slutsatsen att en övervägande majoritet av eleverna tycks trivas i gymnasieskolan. Omkring 70-75 procent av eleverna ger på olika sätt uttryck för en sådan uppfattning. Ungefär lika stor andel betraktar gymnasiestudierna som nödvändiga och värdefulla för sin framtid.

Ungdomarna i den här åldern tycks kunna genomföra sina gymnasiestudier utan några betungande ekonomiska bekymmer. De studiehinder som tidigare förelagat för många ungdomar för att nå ett utbildningsmål synes inte längre vara för handen.

Ungdomarna tycks ge lärarna ett ganska positivt omdöme. Önskemål finns i en stor mängd avseenden, men man kan inte allmänt spåra några direkt negativa attityder gentemot lärarkåren. Eleverna tycks snarare hysa en förstående inställning till de svårigheter som lärarna många gånger har att kämpa med. Därmed inte sagt att enstaka lärare drabbas av en hård kritik. Nämnade synpunkter baseras inte enbart på enkätmaterialen utan kan mera spåras i de personliga intervjuer som gjorts med studieavbrytarna.

De elever som inte trivs i gymnasieskolan eller som inte kan mobilisera tillräckligt intresse för studierna eller som upplever studierna mindre meningsfulla synes dock vara en betydande grupp. Av trivselfrågorna att döma skulle denna grupp uppgå till ca 25 procent. Det synes som om denna grupp står för flertalet av de negativa omdömena som ges om gymnasieskolan. En del andra resultat i Örebroprojektet tyder på samma andel. Givetvis undgår knappast någon att uppleva besvärligheter i skolan. Även de som säger sig trivas allra bäst har på en eller annan punkt kritik att ge skolan. Men det förefaller som om skolans problem och svårigheter upplevs mest koncentrerade hos de nämnda 25 procenten elever.

Det synes alltså troligt att just dessa elever står för de allmänna negativa omdömena och framför de väsentligaste bristerna i och inför dagens gymnasieskola. En kärna i denna, som kan benämnas svagmotiverade eller skoltrötta elevgrupp, utgörs just av studieavbrytarna. Det förefaller inte osannolikt, att det finns en ungefär lika stor grupp, som upplever skolan lika bekymmersam men som av olika anledningar kämpat vidare i skolan. Undersökningen kan på nuvarande stadium inte ge svar på om denna bristande motivation grundlagts redan under tidigare skolstadier eller om det uppstått i och med att de börjat gymnasiestudierna. Erfarenheter tyder dock på att många elever släpar på en skoltrötthet, som har sina rötter långt ner i stadierna.

Enkätresultaten synes peka på ett mönster av faktorer som kan förklara situationen för de skoltrötta eleverna. Givetvis kan de föreligga även för övriga elever men de synes drabba vissa elever med kraftigare verkan. I detta mönster synes följande faktorer vara invävd:

- Bristande eller otillräcklig information om gymnasieskolan. Det rör sig inte enbart om upplysningar om linjer och utbildningsvägar utan det rör sig även och kanske framför allt om de krav som eleverna har att möta i fråga om prestationer, insatser, hemuppgifter, närvaro, arbetsmoral och övriga skplikter, som skolan även har att uppmärksamma. Det rör sig även om en mera realistisk information eller tillfälle till insyn i en praktisk yrkesroll, som många elever ganska snart får känna på.
- Otillräcklig information kring eller för litet beaktande av senarehandsval för de elever som söker till vissa praktiska utbildningsvägar. De elever som tas in på sina senare valalternativ löper på dessa linjer större risk att utvecklas till studieavbrytare än elever på andra linjer.
- En alltför skolbetonad utbildning för de redan på högstadiet skoltrötta eleverna. Förväntningarna om en mer yrkesbetonad utbildning har inte infriats. De hade väntat sig en yrkesutbildning men "det var ju samma skola som vi fick fortsätta med".
- Specialundervisningens upphörande för elever med intellektuella brister, läs- och skrivsvårigheter och för elever med emotionella och sociala svårigheter. Övergången till gymnasieskolans mera krävande eller mindre hänsynstagande undervisning kom alltför brådstörtat från högstadiets relativa rikliga resurser i det avseendet. Övergångsproblemen blev stora för dessa elever.
- Elevernas uttalade behov av stödundervisning synes bekräfta en sådan uppfattning. ,
- Otillräckliga elevvårdande resurser. Enkätsvaren ger belägg för att eleverna efterlyser mer studie- och yrkesvägledning, mer kurativ hjälp och att en hel del elever tydligen är i behov av både psykologisk rådgivning och behandling. Uppföljning av specialundervisningselever tycks ingen ha ansvaret för.
- Bristande stödundervisning för elever som anser sig vara i behov av sådan. Många elever önskar sig mera hjälp från lärarna för att klara kurserna. Individualiseringsresurser eller individualiserande metodik tycks i stor utsträckning lysa med sin frånvaro.

- Bristande personligt engagemang från lärarnas sida. Krav på tid och mer resurser men sannolikt även mer vilja från lärarnas sida kan spåras i elevsvaren. Omläggningen av den praktiska yrkesutbildningen som medfört en förvandling av yrkeslärarens tidigare klasslärarroll till en ämneslärarroll synes ha inneburit en mindre lycklig utveckling sett ur elevvårdande synpunkter.
- Otillräcklig flexibilitet i utbildningen. För vissa elever erfordras en mera individanpassad utbildning. Såväl omfång som uppläggning och takten i utbildningen är mindre väl anpassad för vissa elever. Det gäller främst elever på de praktiskt inriktade linjerna. Teoriinslaget för vissa elever på dessa linjer upplevs både svårt och mindre meningsfullt. Alternativa kursmoment efterlyses för elever med extrema svårigheter.
- Prövmöjligheter för en del odeciderade elever saknas, framför allt för elever som antagits på sena valalternativ eller som finner den valda utbildningslinjen icke passande eller lämplig. Detta gäller i synnerhet för elever inom de praktiska utbildningsvägarna.
- Vid studievelet föga beaktande av andra utbildningsmöjligheter som är tillgängliga utanför skolan eller i kombination med skolutbildning. Många studieavbrytare övergår till sådana utbildningsformer. En del elever skulle välja sådana om möjligheter gavs. En stor del uppger sig söka in i gymnasieskolan i brist på annat. "Annat" kan tolkas som arbete, men kan också tydas som t ex någon form av internutbildning.
- Avsaknad eller brist på studiestimulans eller stöd från hemmen. Detta är givetvis en till stor del omöjlig uppgift för skolan att åtgärda, men vissa kompensatoriska stödåtgärder synes kunna underlätta situationen för dessa elever, inte minst insatser från elevvårdsfunktionärer som t ex kuratorer och psykologer men även från lärarnas sida.
- En bristande närvaroredovisning. Vissa elever glider alltför lätt in i en skolkbenägenhet genom en alltför liberal inställning från skolans sida i närvaroskyldigheten. Lättledda elever, som egentligen ej vill skolka, blir lätt offer och utvecklas till studieavbrytare. För dessa elever synes en bättre redovisning upplevas som en trygghet genom de krav som skolan kan uppställa och

- effektivare bevaka. För storskolande elever synes en insats av elevvårdsfunktionärerna vara en både nödvändig och effektivare hjälpåtgärd.

Slutligen bör framhållas att möjliga orsaker bakom studieavbrott och brister i gymnasieskolan först kan anges sedan en koppling av redovisade data skett till elevernas tidigare skolgång och till skolbakgrund. Exempelvis kan bristande skolmotivation eller skoltrötthet ha sina rötter långt tillbaka i skoltiden och inte vara grundade i gymnasieskolan. Var åtgärderna till förbättring av skolan ska kunna sättas in är beroende av var bristerna är mest framträdande. I en kommande rapport avses att försöka ge svar på denna fråga.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3	8	4	5	1	9										

1. Trivs du med att gå i gymnasieskolan?

- 17
- Nästan alltid 1
 För det mesta 2
 Ibland 3
 Sällan 4
 Nästan aldrig 5

3. Trivs du bättre i gymnasieskolan än på högstadiet?

- 19
- Ja, mycket bättre 1
 Ja, lite bättre 2
 Lika bra 3
 Nej, lite sämre 4
 Nej, mycket sämre 5

2. Tycker du att det första året i gymnasieskolan varit

- 18
- Mycket bättre än du trodde 1
 Lite bättre än du trodde 2
 Ungefär som du trodde 3
 Lite sämre än du trodde 4
 Mycket sämre än du trodde 5

4. Tycker du att lärarna i allmänhet visar dig det personliga intresse för dina studier, som du skulle önska?

- 20
- Ja, fullt tillräckligt 1
 Ja, ganska mycket 2
 Till någon del (i viss mån) 3
 Inte särskilt mycket 4
 Inte alls 5

5. Hur pass viktiga tycker du att följande saker är för trivseln i skolan?

- | | Mycket
viktigt | Ganska
viktigt | Mindre
viktigt | Inte alls
viktigt |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|-----------------------------|
| | 1 | 2 | 3 | 4 |
| God kamratanda | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 21 |
| Bra undervisningslokaler | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 22 |
| Tillgång till uppehållsrum och fritidslokaler | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 23 |
| Lärares förmåga att lära ut | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 24 |
| Lärares egna kunskaper | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 25 |
| Lärares förmåga att skapa trivsel | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ 26 |

6. Tycker du att du visste tillräckligt mycket om de olika linjerna i gymnasieskolan, när du valde i år 9?

- 27
- Helt tillräckligt 1
 Nästan tillräckligt 2
 Något 3
 Mycket lite 4
 Inget alls 5

7. Kände du till hur man arbetar i gymnasieskolan (t. ex. långläxor och studieteknik) då du lämnade högstadiet?

- 28
- Helt tillräckligt 1
 Nästan tillräckligt 2
 Något 3
 Mycket lite 4
 Inget alls 5

20. Hur mycket pengar får du använda själv?

- 46
- Hela studiebidraget 1
- Bestämd summa per vecka 2
- Bestämd summa per månad 3
- Får pengar när jag behöver 4
- Inget alls 5

21. Hur ofta kan du — om du önskar — få hjälp av någon i din familj med hemuppgifter?

- 47
- Varje dag eller nästan varje dag 1
- Någon gång i veckan 2
- Någon gång i månaden 3
- Aldrig 4

22. Hemma tycker de att

- 48
- jag måste gå i skolan 1
- jag slösar bort tiden genom att gå i skolan 2
- jag behöver arbeta och tjäna pengar istället för att studera 3
- det är roligt att jag vill studera vidare 4
- jag själv får bestämma hur länge jag ska studera 5

23. Har du pengar till dina personliga utgifter?

- 49
- Ja, fullt tillräckligt 1
- Ja, jag klarar mig 2
- Nej, det fattas något 3
- Nej, inte alls tillräckligt 4

27. Hur viktigt anser du det vara att skolan har tillgång till följande personer

	Mycket viktigt 1	Ganska viktigt 2	Av visst värde 3	Inte särskilt viktigt 4	Inte alls viktigt 5
Skolsköterskan	☐	☐	☐	☐	☐ 53
Kurator	☐	☐	☐	☐	☐ 54
Läkare	☐	☐	☐	☐	☐ 55
Skolpsykolog	☐	☐	☐	☐	☐ 56
Yrkesvägledare	☐	☐	☐	☐	☐ 57

28. Har du möjlighet att vara med och diskutera och ge synpunkter på lärarnas uppläggning och utformning av undervisningen?

- 58
- Väldigt ofta 1
- Ganska ofta 2
- Ibland 3
- Någon enstaka gång 4
- Nästan aldrig 5

24. Brukar det vara besvärligt för dig att få ihop pengar till de saker du vill köpa?

- 50
- Ja, nästan jämt 1
- Ja, ofta 2
- Ibland 3
- Nej, sällan 4
- Nej, nästan aldrig 5

25. Kan du arbeta ostört hemma med dina uppgifter?

- 51
- Nästan alltid 1
- För det mesta 2
- Ibland 3
- Sällan 4
- Nästan aldrig 5

26. Har studierna i gymnasieskolan varit:

- 52
- Mycket jobbigare än du väntat 1
- Jobbigare än du väntat 2
- Ungefär som du väntat dig 3
- Lättare än du väntat 4
- Mycket lättare än du väntat 5

29. Om du fick vara med och bestämma hur stora kurserna skulle vara i gymnasieskolan hur skulle du då vilja ha det?

- 59
- Mycket mindre kurser 1
- Mindre kurser 2
- Lika stora kurser 3
- Större kurser 4
- Mycket större kurser 5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
3	8	4	5	1	9										

38. Vad är anledningen till att du inte alltid lyckas så bra i skolan?

	Ofta 1	Ibland 2	Sällan 3	Aldrig 4	
Problem med kamrater	☐	☐	☐	☐	17
Problem med familjen	☐	☐	☐	☐	18
Sjukdom	☐	☐	☐	☐	19
För svår kurs	☐	☐	☐	☐	20
Inte ansträngt mig	☐	☐	☐	☐	21
Problem med lärare	☐	☐	☐	☐	22
Varit ängslig	☐	☐	☐	☐	23

39. Hur trivs du med följande ämnen?

	Trivs mycket bra 1	Trivs ganska bra 2	Varken bra eller dåligt 3	Trivs ganska dåligt 4	Trivs mycket dåligt 5	
Svenska	☐	☐	☐	☐	☐	24
Engelska	☐	☐	☐	☐	☐	25
B-språk	☐	☐	☐	☐	☐	26
C-språk	☐	☐	☐	☐	☐	27
Historia	☐	☐	☐	☐	☐	28
Samhällskunskap	☐	☐	☐	☐	☐	29
Psykologi	☐	☐	☐	☐	☐	30
Arbetslivsorientering	☐	☐	☐	☐	☐	31
Matematik	☐	☐	☐	☐	☐	32
Naturkunskap	☐	☐	☐	☐	☐	33
Gymnastik	☐	☐	☐	☐	☐	34
Ttf	☐	☐	☐	☐	☐	35
Musik, teckning och slöjd	☐	☐	☐	☐	☐	36
Maskinskrivning och kontorskunskap	☐	☐	☐	☐	☐	37
Karaktärsämnen	☐	☐	☐	☐	☐	38

40. Hur jobbiga är följande ämnen för dig?

	Mycket jobbiga 1	Ganska jobbiga 2	Varken jobbiga eller lätta 3	Ganska lätta 4	Mycket lätta 5	
Svenska	☐	☐	☐	☐	☐	39
Engelska	☐	☐	☐	☐	☐	40
B-språk	☐	☐	☐	☐	☐	41
C-språk	☐	☐	☐	☐	☐	42
Historia	☐	☐	☐	☐	☐	43
Samhällskunskap	☐	☐	☐	☐	☐	44
Psykologi	☐	☐	☐	☐	☐	45
Arbetslivsorientering	☐	☐	☐	☐	☐	46
Matematik	☐	☐	☐	☐	☐	47
Naturkunskap	☐	☐	☐	☐	☐	48
Gymnastik	☐	☐	☐	☐	☐	49
Ttf	☐	☐	☐	☐	☐	50
Musik, teckning och slöjd	☐	☐	☐	☐	☐	51
Maskinskrivning och kontorskunskap	☐	☐	☐	☐	☐	52
Karaktärsämnen	☐	☐	☐	☐	☐	53

Här kan du skriva vad du tycker om dina gymnasiestudier hittills. Jämför gärna med tidigare skolgång.

Redovisning av gymnasieenkäten årskurs 1, 1972

I texten i denna rapport har procentuella frekvensvärden redovisats för samtliga enkätfrågor med undantag av ett fåtal frågor (se sid 10). I föreliggande bilaga redovisas samtliga enkätfrågor med angivande av absoluta tal för enskilda svarsalternativ och antalet elever som lämnat frågorna obesvarade. För studieavbrytarna anger N antalet elever som besvarat enkäterna. Antalet ej-svar anges inom parentes. Se förklaring i fotnot sid 10.

Signifikansprövningarna avser skillnader mellan kvarvarande elever och studieavbrytare uppdelade på kön. Signifikansvärdet anges i en F-kvot. Signifikansnivåerna anges med: x = signifikant på 5-procentsnivån, xx = signifikant på 1-procentsnivån. För några item anges ej någon signifikans. Signifikansprövningar har i dessa fall icke varit relevanta.

Fråga 1. Trivs Du med att gå i gymnasieskolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Nästan alltid	59	92	1	4	
För det mesta	195	168	13	15	
Ibland	97	60	20	14	
Sällan	15	8	9	12	
Nästan aldrig	5	1	3	5	
Ej svar	2	1	(9)	(5)	
$F_p = 36,50$ xx	$F_{f1} = 59,21$ xx	N 373	336	46	51
	M 2,22	1,98	3,00	2,94	

Fråga 2. Tycker Du att det första året i gymnasieskolan varit

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket bättre än du trodde	27	57	0	2	
Lite bättre än du trodde	67	68	1	0	
Ungefär som du trodde	221	161	20	18	
Lite sämre än du trodde	40	41	15	16	
Mycket sämre än du trodde	15	9	9	14	
Ej svar	3	-	10	6	
$F_p = 40,18$ xx	$F_{f1} = 59,65$ xx	N 373	336	45	50
	M 2,86	2,64	3,71	3,80	

Fråga 3. Trivs Du bättre i gymnasieskolan än på högstadiet?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, mycket bättre	80	86	2	5	
Ja, lite bättre	101	79	7	6	
Lika bra	89	86	11	6	
Nej, lite sämre	64	50	11	15	
Nej, mycket sämre	23	28	15	17	
Ej svar	16	7	9	7	
$F_p = 32,59$ $\times\times$ $F_{fl} = 32,75$ $\times\times$	N	373	336	46	49
	M	2,58	2,56	3,65	3,67

Fråga 4. Tycker Du att lärarna i allmänhet visar Dig det personliga intresse för Dina studier, som Du skulle önska?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, fullt tillräckligt	29	18	6	2	
Ja, ganska mycket	70	68	10	13	
Till någon del (i viss mån)	131	117	16	14	
Inte särskilt mycket	86	105	9	16	
Inte alls	29	18	5	3	
Ej svar	18	10	9	8	
$F_p = 0,24$ $F_{fl} = 0,00$	N	373	336	46	48
	M	3,02	3,11	2,93	3,10

Fråga 5. Hur pass viktigt tycker Du följande saker är för trivseln i skolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
God kamratanda					
Mycket viktigt	279	294	34	45	
Ganska viktigt	76	38	17	10	
Mindre viktigt	10	4	2	-	
Inte alls viktigt	4	-	-	-	
Ej svar	4	-	2	1	
$F_p = 1,38$ $F_{fl} = 0,66$	N	373	336	53	55
	M	1,30	1,14	1,40	1,18

forts. fråga 5

Bra undervisningslokaler	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket viktigt	101	78	12	19	
Ganska viktigt	184	201	30	22	
Mindre viktigt	71	53	10	15	
Inte alls viktigt	13	3	-	-	
Ej svar	4	1	3	-	
$F_p = 0,07$	$F_{fl} = 0,02$	N 373	336	52	56
		M 1,99	1,94	1,96	1,93

Tillgång till uppehållsrum och fritidslokaler

Mycket viktigt	106	90	10	16	
Ganska viktigt	153	174	33	25	
Mindre viktigt	95	68	8	12	
Inte alls viktigt	12	2	1	-	
Ej svar	7	2	3	3	
$F_p = 0,10$	$F_{fl} = 0,04$	N 373	336	52	53
		M 2,04	1,94	2,00	1,92

Lärarens förmåga att lära ut

Mycket viktigt	293	310	46	52	
Ganska viktigt	64	24	6	3	
Mindre viktigt	4	1	-	-	
Inte alls viktigt	7	-	-	-	
Ej svar	5	1	3	1	
$F_p = 2,85$	$F_{fl} = 0,34$	N 373	336	52	55
		M 1,26	1,08	1,12	1,05

Lärarens egna kunskaper

Mycket viktigt	191	186	32	33	
Ganska viktigt	144	129	18	19	
Mindre viktigt	22	20	2	3	
Inte alls viktigt	10	-	-	-	
Ej svar	6	1	3	1	
$F_p = 2,66$	$F_{fl} = 0,32$	N 373	336	52	55
		M 1,60	1,50	1,42	1,45

Lärarens förmåga att skapa trivsel

Mycket viktigt	245	274	42	44	
Ganska viktigt	109	57	10	11	
Mindre viktigt	10	5	-	-	
Inte alls viktigt	3	-	-	-	
Ej svar	5	-	3	1	
$F_p = 4,91$	$F_{fl} = 0,0$	N 373	336	52	55
		M 1,39	1,20	1,19	1,20

Fråga 6. Tycker Du att Du visste tillräckligt mycket om de olika linjerna i gymnasieskolan, när Du valde i åk 9?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Helt tillräckligt	89	53	6	9	
Nästan tillräckligt	125	137	10	16	
Något	81	104	19	13	
Mycket lite	64	39	14	14	
Inget alls	11	2	3	2	
Ej svar	3	1	3	2	
$F_p = 5,84 \times$	$F_{fl} = 4,71 \times$	N 373	336	52	54
		M 2,41	2,40	2,81	2,70

Fråga 7. Kände Du till hur man arbetar i gymnasieskolan (t ex långläxor och studieteknik) då Du lämnade högskolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Helt tillräckligt	40	26	2	9	
Nästan tillräckligt	61	87	11	9	
Något	131	130	13	11	
Mycket lite	92	73	14	15	
Inget alls	46	19	11	10	
Ej svar	3	1	4	2	
$F_p = 2,20$	$F_{fl} = 0,62$	N 373	336	51	54
		M 3,12	2,92	3,37	3,04

Fråga 8. Tycker Du att Du kommit på rätt linje i gymnasieskolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, absolut	105	98	7	11	
Ja, troligen	195	177	9	9	
Antagligen inte	52	45	15	14	
Kommit helt fel	16	15	24	22	
Ej svar	5	1	-	-	
$F_p = 45,00 \times \times$	$F_{fl} = 40,06 \times \times$	N 373	336	55	56
		M 1,94	1,93	2,80	2,73

Fråga 9. Vilken är den största orsaken till att Du kommit på fel linje?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Har ej kommit fel	238	232	6	11
Trivs inte med kamraterna	2	3	1	0
Trivs inte med lärarna	3	2	1	2
Ändrade framtidsplaner	11	15	7	10
Linjen är för svår	17	11	7	6
Ämnena för tråkiga	11	11	5	10
Kom inte in på den linje jag önskade	51	34	6	6
Ej svar	40	28	22	11
	N 373	336	33	45
	M 2,41	2,15	4,42	4,20

Fråga 10. Varför går Du i gymnasieskolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Svårt att få arbete					
Mycket viktigt	112	71	10	8	
Ganska viktigt	138	139	15	18	
Inte alls viktigt	103	115	7	15	
Ej svar	20	11	23	15	
$F_p = 0,23$	$F_{f1} = 0,08$	N 373	336	32	41
		M 1,97	2,14	1,91	2,17

Därför att mina kamrater går i gymnasieskolan

Mycket viktigt	5	0	0	1	
Ganska viktigt	24	12	1	2	
Inte alls viktigt	323	314	30	38	
Ej svar	21	10	24	15	
$F_p = 1,08$	$F_{f1} = 2,86$	N 373	336	31	41
		M 2,90	2,96	2,97	2,90

Utbildning är nödvändig för min framtid

Mycket viktigt	258	252	28	26	
Ganska viktigt	91	78	8	14	
Inte alls viktigt	9	5	5	2	
Ej svar	15	1	14	14	
$F_p = 2,32$	$F_{f1} = 4,32$	N 373	336	41	42
		M 1,30	1,26	1,44	1,43

forts. fråga 10

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
<u>Mina föräldrar ansåg det vara bäst</u>					
Mycket viktigt	17	10	2	0	
Ganska viktigt	112	76	9	12	
Inte alls viktigt	213	240	20	29	
Ej svar	26	10	24	15	
$F_p = 0,0$	$F_{f1} = 0,0$	N 373	336	31	41
		M 2,58	2,71	2,58	2,71
<u>Trivs med att gå i skolan</u>					
Mycket viktigt	64	80	2	6	
Ganska viktigt	100	174	9	15	
Inte alls viktigt	99	62	16	15	
Ej svar	30	20	28	20	
$F_p = 6,80$ xx	$F_{f1} = 2,14$	N 373	336	27	36
		M 2,13	1,97	2,42	2,14
<u>I brist på annat (har inget att göra)</u>					
Mycket viktigt	18	33	5	8	
Ganska viktigt	104	96	11	9	
Inte alls viktigt	225	193	15	23	
Ej svar	26	14	24	11	
$F_p = 5,89$ x	$F_{f1} = 0,23$	N 373	336	31	45
		M 2,60	2,50	2,32	2,44

Fråga 11. Får Du syssla med sådant som Du anser vara viktigt för
Din linje?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket	69	48	6	7	
Ganska mycket	125	131	10	11	
Lagom	117	107	10	8	
För lite	44	37	12	17	
Alldeles för lite	13	11	5	6	
Ej svar	5	2	12	7	
$F_p = 9,38$ xx	$F_{f1} = 5,07$ xx	N 373	336	43	49
		M 2,48	2,50	3,00	2,78

Fråga 12. Tänker Du byta linje inför nästa läsår?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Ja (om jag fortsätter)	27	26	12	14
Eventuellt (om jag fortsätter)	37	20	3	6
Nej (slutat)	304	288	40	36
Ej svar	5	2	-	-
$F_p = 43,35 \text{ xx}$ $F_{f1} = 48,33 \text{ xx}$	N 373	336	55	56

Fråga 13. Om Du önskar byta linje, vilken är orsaken?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Önskar ej byta linje	270	255	9	13
Den linje jag går på nu är för svår	11	5	5	2
Jag tror att jag kan få bättre betyg	16	6	0	3
Jag är ej intresserad av den linje som jag går på	22	19	8	13
Annan orsak	13	20	4	5
Ej svar	41	31	29	20
	N 373	336	26	36
	M 1,48	1,50	2,73	2,86

Fråga 14. Vet Du bestämt vad Du ska bli?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Ja	111	98	14	21
Nej	255	234	30	34
Ej svar	7	4	3	1
	N 373	336	52	55
	M 1,70	1,70	1,73	1,62

Fråga 15. Tycker Du att skolarbetet är i stort sett meningsfullt för Din framtid?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Ja, absolut	166	121	15	15
Ja, kanske	129	134	16	16
Vet ej	53	59	8	10
Nej, knappast	14	15	9	7
Nej, absolut inte	5	5	5	7
Ej svar	6	2	2	1
$F_p = 9,94 \text{ xx}$ $F_{f1} = 11,85 \text{ xx}$	N 373	336	53	55
	M 1,81	1,95	2,25	2,44

Fråga 16. Om Du fick bestämma själv, vad skulle Du då göra efter detta läsår?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Fortsätta i åk 2 på gymnasieskolan	267	247	5	6	
Ta ledigt 1 år och sedan börja gymnasieskolan igen	53	43	10	7	
Ta ledigt 2-3 år och sedan börja gymnasieskolan igen	8	1	1	2	
Ta ledigt några år och sedan börja annan utbildning	5	9	4	12	
Troligen inte studera mer	5	9	2	2	
Helt säkert inte studera mer	5	1	4	2	
Annan sysselsättning	12	23	17	15	
Ej svar	18	3	12	10	
	N	373	336	43	46
	M	1,57	1,75	4,58	4,37

Fråga 17. Anstränger Du Dig för att det ska gå så bra som möjligt i skolan?

	Kvarvarande		Studieavbrytare			
	P	F1	P	F1		
Ja, mycket	22	23	3	4		
Ja, ganska mycket	142	152	15	22		
Varken mycket eller lite	158	124	20	13		
Ganska lite	34	23	7	8		
Mycket lite	10	13	4	6		
Ej svar	7	1	6	3		
$F_p = 3,31$	$F_{fl} = 3,61$	N	373	336	49	53
		M	2,64	2,56	2,88	2,81

Fråga 18. Om Du jämför Din klass i åk 9 med Din klass i gymnasieskolan hur tycker Du då att sammanhållningen är nu?

	Kvarvarande		Studieavbrytare			
	P	F1	P	F1		
Mycket bättre	92	86	5	4		
Något bättre	71	66	6	2		
Lika bra	118	69	15	12		
Något sämre	61	65	10	15		
Mycket sämre	24	49	8	18		
Ej svar	7	1	11	5		
$F_p = 10,41$ xx	$F_{fl} = 24,72$ xx	N	373	336	44	51
		M	2,60	2,78	3,23	3,80

Fråga 19. Har Du förvärvsarbete (under terminstid) vid sidan om studierna för att få pengar till Dina utgifter?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, regelbundet	44	57	7	7	
Ja, ofta	29	19	1	1	
Ja, någon gång då och då	113	89	10	9	
Nej, aldrig	180	170	26	32	
Ej svar	7	1	11	7	
$F_p = 0,23$	$F_{f1} = 1,95$	N 373	336	44	49
		M 3,17	3,11	3,25	3,35

Fråga 20. Hur mycket pengar får Du använda själv?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Hela studiebidraget	183	224	24	37
Bestämd summa per vecka	45	17	3	2
Bestämd summa per månad	32	36	3	3
Får pengar när jag behöver	96	52	10	9
Inget alls	5	3	-	1
Ej svar	12	4	15	4
	N 373	336	40	52
	M 2,17	1,77	1,97	1,75

Fråga 21. Hur ofta kan Du - om Du önskar - få hjälp av någon i Din familj med hemuppgifter?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Varje dag, eller nästan varje dag	151	152	9	15	
Någon gång i veckan	56	36	7	10	
Någon gång i månaden	41	48	2	3	
Aldrig	107	94	27	25	
Ej svar	18	6	10	3	
$F_p = 6,39$	$F_{f1} = 0,87$	N 373	336	45	53
		M 2,31	2,25	2,87	2,43

Fråga 22. Hemma tycker de att

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
jag måste gå i skolan	47	25	6	5
jag slösar bort tiden genom att gå i skolan	3	0	0	0
jag behöver arbeta och tjäna pengar istället för att studera	8	3	3	0
det är roligt att jag vill studera vidare	103	120	8	10
jag själv får bestämma hur länge jag vill studera	200	184	35	40
Ej svar	12	4	3	1
	N 373	336	52	55
	M 4,12	4,32	4,27	4,45

Fråga 23. Har Du pengar till Dina personliga utgifter?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, fullt tillräckligt	85	94	13	12	
Ja, jag klarar mig	196	188	25	29	
Nej, det fattas något	55	26	5	7	
Nej, inte alls tillräckligt	31	27	3	5	
Ej svar	6	1	9	3	
$F_p = 1,28$	$F_{fl} = 1,23$	N 373	336	46	53
		M 2,11	1,96	1,96	2,09

Fråga 24. Brukar det vara besvärligt för Dig att få ihop pengar till de saker Du vill köpa?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, nästan jämt	19	12	0	2	
Ja, ofta	36	31	6	4	
Ibland	154	130	17	27	
Nej, sällan	88	85	12	7	
Nej, nästan aldrig	35	58	4	9	
Ej svar	41	20	16	7	
$F_p = 0,42$	$F_{fl} = 0,54$	N 373	336	39	49
		M 3,25	3,46	3,36	3,35

Fråga 25. Kan Du arbeta ostört hemma med Dina uppgifter?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Nästan alltid	162	175	16	24	
För det mesta	118	119	15	21	
Ibland	31	13	8	3	
Sällan	10	6	2	3	
Nästan aldrig	4	2	-	-	
Ej svar	48	21	14	5	
$F_p = 2,10$	$F_{fl} = 2,14$	N 373	336	41	51
		M 1,70	1,54	1,90	1,71

Fråga 26. Har studierna i gymnasieskolan varit:

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket jobbigare än Du väntat	20	18	6	6	
Jobbigare än Du väntat	81	77	14	15	
Ungefär som Du väntat	159	154	13	25	
Lättare än Du väntat	55	58	6	3	
Mycket lättare än Du väntat	15	8	1	1	
Ej svar	43	21	15	6	
$F_p = 4,89 \times$	$F_{fl} = 5,79 \times$	N 373	336	40	50
		M 2,89	2,88	2,55	2,56

Fråga 27. Hur viktigt anser Du det vara att skolan har tillgång till följande personer?

Skolsköterskan	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket viktigt	106	180	16	23	
Ganska viktigt	135	102	17	22	
Av visst värde	89	39	11	6	
Inte särskilt viktigt	23	10	4	1	
Inte alls viktigt	13	2	3	2	
Ej svar	7	3	4	2	
$F_p = 0,10$	$F_{fl} = 1,99$	N 373	336	51	54
		M 2,19	1,65	2,24	1,83

forts. fråga 27

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Kurator					
Mycket viktigt	110	154	15	35	
Ganska viktigt	125	109	26	14	
Av visst värde	80	49	7	3	
Inte särskilt viktigt	24	12	2	0	
Inte alls viktigt	27	7	1	1	
Ej svar	7	5	4	3	
$F_p = 2,89$	$F_{fl} = 6,99$ xx	N 373	336	51	53
		M 2,27	1,82	1,98	1,45
Läkare					
Mycket viktigt	109	129	14	18	
Ganska viktigt	118	104	19	19	
Av visst värde	96	72	12	9	
Inte särskilt viktigt	22	21	5	5	
Inte alls viktigt	20	6	1	2	
Ej svar	8	4	4	3	
$F_p = 0,04$	$F_{fl} = 0,66$	N 373	336	51	53
		M 2,25	2,01	2,22	2,13
Skolpsykolog					
Mycket viktigt	65	116	11	23	
Ganska viktigt	125	112	25	15	
Av visst värde	91	73	7	10	
Inte särskilt viktigt	44	22	3	2	
Inte alls viktigt	39	10	5	2	
Ej svar	9	3	4	4	
$F_p = 2,77$	$F_{fl} = 0,93$	N 373	336	51	52
		M 2,63	2,09	2,33	1,94
Yrkesvägledare					
Mycket viktigt	173	240	30	39	
Ganska viktigt	124	75	17	11	
Av visst värde	46	17	4	2	
Inte särskilt viktigt	12	2	1	1	
Inte alls viktigt	10	-	-	-	
Ej svar	8	2	3	3	
$F_p = 3,50$	$F_{fl} = 0,0$	N 373	336	52	53
		M 1,80	1,34	1,54	1,34

Fråga 28. Har Du möjlighet att vara med och diskutera och ge synpunkter på lärarnas uppläggning och utformning av undervisningen?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Väldigt ofta	6	4	0	2	
Ganska ofta	24	17	6	5	
Ibland	98	95	7	11	
Någon enstaka gång	99	98	12	16	
Nästan aldrig	135	119	20	16	
Ej svar	11	3	10	6	
$F_p = 0,39$	$F_{fl} = 1,04$	N 373	336	45	50
		M 3,92	3,93	4,02	3,78

Fråga 29. Om Du fick vara med och bestämma hur stora kurserna skulle vara i gymnasieskolan hur skulle Du då vilja ha det?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket mindre kurser	8	9	2	0	
Mindre kurser	124	139	13	27	
Lika stora kurser	213	177	30	22	
Större kurser	15	2	3	2	
Mycket större kurser	4	2	-	-	
Ej svar	9	7	7	5	
$F_p = 0,09$	$F_{fl} = 0,12$	N 373	336	48	51
		M 2,68	2,54	2,71	2,51

Fråga 30. Skulle Du vilja vara med och diskutera och ge synpunkter på lärarnas uppläggning och utformning av undervisningen?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, mycket gärna	78	66	12	16	
Ja, gärna	149	185	24	26	
Spelar ingen roll	116	73	13	8	
Nej	26	12	3	4	
Ej svar	4	-	3	2	
$F_p = 0,73$	$F_{fl} = 0,69$	N 373	336	52	54
		M 2,24	2,09	2,13	2,00

Fråga 31. I åk 9 fick Du information om gymnasieskolan genom yrkesvalslärare, samhällskunskapslärare, broschyrer m m. Stämmer den informationen med verkligheten idag?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Stämmer mycket bra	7	13	1	1	
Stämmer ganska bra	169	184	15	16	
Stämmer varken bra eller dåligt	129	98	13	20	
Stämmer ganska dåligt	44	29	12	10	
Stämmer mycket dåligt	19	10	5	4	
Ej svar	5	2	9	5	
$F_p = 3,85$	$F_{fl} = 5,72 \times$	N 373	336	46	51
		M 2,73	2,52	3,00	2,82

Fråga 32. Har lärarna i gymnasieskolan större eller mindre krav på Dig än lärarna på högstadiet?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket större	70	81	19	15	
Något större	155	130	13	16	
Ungefär lika	103	97	10	12	
Något mindre	29	25	4	5	
Mycket mindre	13	2	1	1	
Ej svar	3	1	8	7	
$F_p = 3,98 \times$	$F_{fl} = 0,01$	N 373	336	47	49
		M 2,35	2,21	2,04	2,20

Fråga 33. Upplever Du skolan som stressig?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket stressig	47	50	9	14	
Ganska stressig	125	136	16	19	
Något stressig	116	114	14	10	
Inte alls stressig	82	36	10	9	
Ej svar	3	-	6	4	
$F_p = 0,68$	$F_{fl} = 1,03$	N 373	336	49	52
		M 2,63	2,40	2,51	2,27

Fråga 34. Något eller några ämnen har Du kanske särskilt besvär med. Skulle Du vilja ha stödundervisning i dessa ämnen i en liten grupp på 2-4 elever?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Har inga besvär med ämnena	83	56	7	5	
Ja, mycket gärna stödundervisning	45	37	15	18	
Ja, någon gång, efter sjukdom t ex	92	149	14	23	
Bara om det är absolut nödvändigt	90	71	10	4	
Nej, ingen stödundervisning	59	23	3	2	
Ej svar	4	-	6	4	
$F_p = 1,56$	$F_{fl} = 3,14$	N 373	336	49	52
		M 2,99	2,90	2,73	2,62

Fråga 35. Har Du fått någon sådan stödundervisning under det gångna läsåret?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja	34	35	7	9	
Nej	174	156	30	31	
Har ej behövt	159	144	8	11	
Ej svar	6	1	10	5	
$F_p = 10,07$ xx	$F_{fl} = 8,51$ xx	N 373	336	45	51
		M 2,34	2,33	2,02	2,04

Fråga 36. Händer det att Du tar Dig ledigt från undervisningen utan giltig anledning?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, en eller annan timme i månaden	105	116	17	12	
Ja, flera timmar i månaden	41	25	4	2	
En eller annan dag i månaden	79	69	11	15	
Flera dagar i månaden	31	24	19	14	
Aldrig	104	99	4	13	
Ej svar	13	3	-	-	
$F_p = 1,08$	$F_{fl} = 1,15$	N 373	336	55	56
		M 2,97	2,89	2,72	3,16

Fråga 37. Skulle Du önska mer hjälp från lärarna för att kunna klara av kurserna?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja, mycket mera hjälp	27	20	11	3	
Ja, något mer hjälp	184	171	23	36	
Hjälpen är tillräcklig	147	139	13	13	
Hjälpen är mer än tillräcklig	8	3	-	-	
Ej svar	7	3	8	4	
$F_p(10, 30) \text{ xx}$	$F_{fl} = 4, 13 \text{ x}$	N 373	336	47	52
		M 2,38	2,38	2,04	2,19

Fråga 38. Vad är anledningen till att Du inte alltid lyckas så bra i skolan?

Problem med kamrater	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	5	5	1	2	
Ibland	23	31	5	5	
Sällan	92	101	10	14	
Aldrig	241	195	34	29	
Ej svar	12	4	5	6	
$F_p = 0, 12$	$F_{fl} = 0, 33$	N 373	336	50	50
		M 3,58	3,46	3,54	3,40

Problem med familjen

Ofta	10	7	1	6	
Ibland	29	39	2	8	
Sällan	106	101	14	13	
Aldrig	216	183	33	23	
Ej svar	12	6	5	6	
$F_p = 1, 07$	$F_{fl} = 7, 22 \text{ xx}$	N 373	336	50	50
		M 3,46	3,39	3,58	3,06

Sjukdom

Ofta	14	16	2	11	
Ibland	78	100	10	16	
Sällan	159	138	15	14	
Aldrig	110	79	23	10	
Ej svar	12	3	5	5	
$F_p = 1, 81$	$F_{fl} = 8, 88 \text{ xx}$	N 373	336	50	51
		M 3,01	2,84	3,18	2,45

forts. fråga 38

För svår kurs	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	19	15	11	5	
Ibland	123	134	14	21	
Sällan	124	128	13	15	
Aldrig	95	55	12	10	
Ej svar	12	4	5	5	
$F_p = 4,66 \times$	$F_{fl} = 0,50$	N 373	336	50	51
		M 2,82	2,67	2,52	2,59
<u>Inte ansträngt mig</u>					
Ofta	75	69	12	9	
Ibland	162	168	20	24	
Sällan	76	67	9	12	
Aldrig	46	29	9	8	
Ej svar	14	3	5	3	
$F_p = 0,08$	$F_{fl} = 2,20$	N 373	336	50	53
		M 2,26	2,17	2,30	2,36
<u>Problem med lärare</u>					
Ofta	21	9	7	4	
Ibland	91	50	16	16	
Sällan	118	151	15	18	
Aldrig	129	123	12	14	
Ej svar	14	3	5	4	
$F_p = 6,15 \times$	$F_{fl} = 9,02 \times \times$	N 373	336	50	52
		M 2,99	3,17	2,64	2,81
<u>Varit ängslig</u>					
Ofta	15	24	2	7	
Ibland	58	100	9	13	
Sällan	120	113	10	16	
Aldrig	168	95	21	17	
Ej svar	12	4	5	3	
$F_p = 0,23$	$F_{fl} = 0,04$	N 373	336	50	53
		M 3,22	2,84	3,16	2,81

Fråga 39. Hur trivs Du med följande ämnen?

Svenska	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Trivs mycket bra	44	73	6	11	
Trivs ganska bra	109	143	5	19	
Varken bra eller dåligt	111	76	20	12	
Trivs ganska dåligt	68	27	10	6	
Trivs mycket dåligt	35	5	8	2	
Ej svar	6	12	6	6	
	N	373	336	49	50
	M	2,84	2,22	3,18	2,38
<u>Engelska</u>					
Trivs mycket bra	33	88	6	17	
Trivs ganska bra	90	110	13	10	
Varken bra eller dåligt	87	66	9	7	
Trivs ganska dåligt	56	36	6	10	
Trivs mycket dåligt	22	5	5	2	
Ej svar	85	31	16	10	
	N	373	336	39	46
	M	2,81	2,21	2,77	2,35
<u>B-språk</u>					
Trivs mycket bra	10	47	4	9	
Trivs ganska bra	50	63	2	4	
Varken bra eller dåligt	56	53	4	6	
Trivs ganska dåligt	45	30	9	8	
Trivs mycket dåligt	32	13	5	2	
Ej svar	180	130	31	27	
	N	373	336	24	29
	M	3,20	2,51	3,38	2,66
<u>C-språk</u>					
Trivs mycket bra	16	47	1	5	
Trivs ganska bra	34	35	1	10	
Varken bra eller dåligt	35	33	5	3	
Trivs ganska dåligt	27	16	3	3	
Trivs mycket dåligt	21	15	7	-	
Ej svar	240	190	38	35	
	N	373	336	17	21
	M	3,02	2,43	3,82	2,19

forts. fråga 39

Historia	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Trivs mycket bra	44	40	3	9
Trivs ganska bra	52	82	5	10
Varken bra eller dåligt	42	64	5	8
Trivs ganska dåligt	32	26	5	6
Trivs mycket dåligt	22	7	5	2
Ej svar	181	117	32	21
	N 373	336	23	35
	M 2,67	2,44	3,17	2,49
<u>Samhällskunskap</u>				
Trivs mycket bra	41	28	5	2
Trivs ganska bra	72	73	4	15
Varken bra eller dåligt	47	80	11	9
Trivs ganska dåligt	33	44	5	9
Trivs mycket dåligt	19	17	5	5
Ej svar	161	94	25	16
	N 373	336	30	40
	M 2,61	2,79	3,03	3,00
<u>Psykologi</u>				
Trivs mycket bra	5	12	1	5
Trivs ganska bra	17	23	1	5
Varken bra eller dåligt	10	16	2	3
Trivs ganska dåligt	4	6	1	-
Trivs mycket dåligt	9	5	1	-
Ej svar	328	274	49	43
	N 373	336	6	13
	M 2,89	2,50	3,00	1,85
<u>Arbetslivsorientering</u>				
Trivs mycket bra	8	5	1	1
Trivs ganska bra	48	17	4	2
Varken bra eller dåligt	45	25	3	4
Trivs ganska dåligt	27	22	7	4
Trivs mycket bra	18	14	1	4
Ej svar	227	253	39	41
	N 373	336	16	15
	M 2,99	3,28	3,19	3,53

forts. fråga 39

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
<u>Matematik</u>				
Trivs mycket bra	46	53	2	7
Trivs ganska bra	128	80	17	7
Varken bra eller dåligt	82	71	10	14
Trivs ganska dåligt	24	24	8	2
Trivs mycket dåligt	18	21	4	10
Ej svar	75	87	14	16
	N 373	336	41	40
	M 2,46	2,52	2,88	3,02
<u>Naturkunskap</u>				
Trivs mycket bra	19	17	2	4
Trivs ganska bra	27	46	7	7
Varken bra eller dåligt	15	57	3	8
Trivs ganska dåligt	16	33	4	5
Trivs mycket dåligt	18	20	1	6
Ej svar	273	163	38	26
	N 373	336	17	30
	M 2,86	2,96	2,71	3,07
<u>Gymnastik</u>				
Trivs mycket bra	172	125	15	15
Trivs ganska bra	101	91	15	18
Varken bra eller dåligt	44	64	10	11
Trivs ganska dåligt	21	18	3	2
Trivs mycket dåligt	14	18	3	3
Ej svar	21	20	9	7
	N 373	336	46	49
	M 1,88	2,09	2,22	2,18
<u>Ttf</u>				
Trivs mycket bra	30	21	3	6
Trivs ganska bra	32	58	3	7
Varken bra eller dåligt	79	101	3	10
Trivs ganska dåligt	19	30	6	6
Trivs mycket dåligt	42	24	5	1
Ej svar	171	102	35	26
	N 373	336	20	30
	M 3,05	2,91	3,35	2,63

forts. fråga 39

Musik, teckning och slöjd	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Trivs mycket bra	30	68	5	21	
Trivs ganska bra	37	67	8	11	
Varken bra eller dåligt	37	42	5	5	
Trivs ganska dåligt	16	27	1	2	
Trivs mycket dåligt	14	10	2	2	
Ej svar	239	122	34	15	
	N	373	336	21	41
	M	2,60	2,27	2,38	1,85

Maskinskrivning och kontorskunskap

Trivs mycket bra	8	26	1	11	
Trivs ganska bra	31	66	4	11	
Varken bra eller dåligt	35	54	3	4	
Trivs ganska dåligt	18	10	4	1	
Trivs mycket dåligt	14	5	2	2	
Ej svar	267	175	41	27	
	N	373	336	14	29
	M	2,99	2,39	3,14	2,03

Karaktärsämnen

Trivs mycket bra	65	70	3	8	
Trivs ganska bra	116	115	15	15	
Varken bra eller dåligt	57	52	6	6	
Trivs ganska dåligt	20	18	8	4	
Trivs mycket dåligt	8	7	4	3	
Ej svar	107	74	19	20	
	N	373	336	36	36
	M	2,21	2,15	2,86	2,42

Fråga 40. Hur jobbiga är följande ämnen för Dig?

Svenska	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Mycket jobbiga	11	4	2	2	
Ganska jobbiga	50	38	9	7	
Varken jobbiga eller lätta	152	143	15	15	
Ganska lätta	108	101	10	17	
Mycket lätta	40	36	3	5	
Ej svar	12	14	16	10	
	N	373	336	39	46
	M	3,32	3,39	3,08	3,35

forts. fråga 40

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
<u>Engelska</u>					
Mycket jobbiga	17	13	3	4	
Ganska jobbiga	78	82	10	11	
Varken jobbiga eller lätta	100	106	6	12	
Ganska lätta	72	82	8	0	
Mycket lätta	16	20	6	0	
Ej svar	90	33	22	13	
	N	373	336	33	43
	M	2,97	3,05	3,12	3,12
<u>B-språk</u>					
Mycket jobbiga	22	13	5	5	
Ganska jobbiga	64	69	8	7	
Varken jobbiga eller lätta	62	58	3	6	
Ganska lätta	26	57	1	9	
Mycket lätta	13	8	2	2	
Ej svar	186	131	36	27	
	N	373	336	19	29
	M	2,70	2,89	2,32	2,86
<u>C-språk</u>					
Mycket jobbiga	17	16	4	3	
Ganska jobbiga	58	57	5	6	
Varken jobbiga eller lätta	29	32	3	5	
Ganska lätta	13	33	1	5	
Mycket lätta	7	5	-	1	
Ej svar	249	193	42	36	
	N	373	336	13	20
	M	2,48	2,68	2,00	2,75
<u>Historia</u>					
Mycket jobbiga	18	18	2	3	
Ganska jobbiga	69	80	8	8	
Varken jobbiga eller lätta	50	84	4	11	
Ganska lätta	31	32	5	6	
Mycket lätta	20	6	-	4	
Ej svar	185	116	36	24	
	N	373	336	19	32
	M	2,82	2,67	2,63	3,00

forts. fråga 40

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
<u>Samhällskunskap</u>					
Mycket jobbiga	10	21	0	3	
Ganska jobbiga	69	84	10	6	
Varken jobbiga eller lätta	73	85	9	14	
Ganska lätta	39	42	3	10	
Mycket lätta	14	7	2	2	
Ej svar	168	97	31	21	
	N	373	336	24	35
	M	2,89	2,71	2,88	3,06
<u>Psykologi</u>					
Mycket jobbiga	4	7	0	2	
Ganska jobbiga	9	11	1	3	
Varken jobbiga eller lätta	18	25	2	5	
Ganska lätta	6	17	1	5	
Mycket lätta	5	5	-	2	
Ej svar	331	271	51	39	
	N	373	336	4	17
	M	2,98	3,03	3,00	3,12
<u>Arbetslivsorientering</u>					
Mycket jobbiga	4	4	0	2	
Ganska jobbiga	13	15	1	5	
Varken jobbiga eller lätta	52	35	7	4	
Ganska lätta	51	24	2	2	
Mycket lätta	19	7	2	1	
Ej svar	234	251	43	42	
	N	373	336	12	14
	M	3,49	3,18	3,42	2,64
<u>Matematik</u>					
Mycket jobbiga	36	33	11	12	
Ganska jobbiga	110	104	12	14	
Varken jobbiga eller lätta	84	53	10	6	
Ganska lätta	38	41	5	4	
Mycket lätta	18	13	1	3	
Ej svar	87	92	16	17	
	N	373	336	39	39
	M	2,62	2,58	2,31	2,28

forts. fråga 40

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
<u>Naturkunskap</u>					
Mycket jobbiga	16	27	3	5	
Ganska jobbiga	27	73	3	12	
Varken jobbiga eller lätta	29	47	7	5	
Ganska lätta	15	18	3	4	
Mycket lätta	9	6	-	1	
Ej svar	277	165	39	29	
	N	373	336	16	27
	M	2,73	2,43	2,63	2,41
<u>Gymnastik</u>					
Mycket jobbiga	8	8	1	3	
Ganska jobbiga	37	29	3	1	
Varken jobbiga eller lätta	93	111	12	11	
Ganska lätta	91	85	4	14	
Mycket lätta	114	79	13	11	
Ej svar	30	24	22	16	
	N	373	336	33	40
	M	3,78	3,63	3,76	3,72
<u>Ttf</u>					
Mycket jobbiga	15	6	0	1	
Ganska jobbiga	5	2	3	1	
Varken jobbiga eller lätta	46	46	3	7	
Ganska lätta	13	32	2	3	
Mycket lätta	104	132	6	13	
Ej svar	135	118	41	26	
	N	373	336	14	30
	M	4,02	4,29	3,79	4,03
<u>Musik, teckning och slöjd</u>					
Mycket jobbiga	5	4	0	1	
Ganska jobbiga	3	13	1	2	
Varken jobbiga eller lätta	33	69	4	3	
Ganska lätta	39	66	6	19	
Mycket lätta	41	56	5	11	
Ej svar	247	128	39	20	
	N	373	336	16	36
	M	3,86	3,75	3,94	4,03

forts. fråga 40

Maskinskrivning och kontorskunskap	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Mycket jobbiga	7	4	1	1
Ganska jobbiga	19	14	4	3
Varken jobbiga eller lätta	39	62	2	8
Ganska lätta	22	66	4	8
Mycket lätta	13	13	1	6
Ej svar	273	177	43	30
	N 373	336	12	26
	M 3,15	3,44	3,00	3,58

Karaktärsämnen

Mycket jobbiga	29	21	5	6
Ganska jobbiga	95	95	11	7
Varken jobbiga eller lätta	86	87	11	10
Ganska lätta	34	42	4	7
Mycket lätta	10	12	-	4
Ej svar	119	79	24	22
	N 373	336	31	34
	M 2,61	2,72	2,45	2,88

Fråga 41. Händer det att det känns olustigt att gå till skolan?

Vilkén kan orsaken vara?

Läs- och skrivsvårigheter	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	5	3	1	3	
Ibland	21	15	5	4	
Sällan	49	47	6	6	
Aldrig	290	268	29	34	
Ej svar	8	3	14	9	
$F_p = 2,57$	$F_{f1} = 5,55 \times$	N 373	336	41	47
		M 3,71	3,74	3,54	3,51

Svåra ämnen

Ofta	17	10	3	2	
Ibland	113	134	23	18	
Sällan	138	125	10	15	
Aldrig	97	64	5	11	
Ej svar	8	3	14	10	
$F_p = 10,08 \times \times$	$F_{f1} = 0,06$	N 373	336	41	46
		M 2,86	2,73	2,41	2,76

forts. fråga 41

Motbjudande ämnen	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Ofta	48	52	11	8
Ibland	154	165	22	23
Sällan	96	80	7	12
Aldrig	68	35	2	7
Ej svar	7	4	13	6
$F_p = 11,06$ xxx $F_{f1} = 0,24$	N 373	336	42	50
	M 2,50	2,30	2,00	2,36
<u>Kamratproblemet ex mobbing</u>				
Ofta	4	2	0	1
Ibland	5	7	5	5
Sällan	30	27	2	6
Aldrig	324	295	34	35
Ej svar	10	5	14	9
$F_p = 3,40$ $F_{f1} = 11,36$ xx	N 373	336	41	47
	M 3,86	3,86	3,71	3,60
<u>Ängslig för att läsa högt och yttra sig</u>				
Ofta	14	16	1	7
Ibland	44	63	14	13
Sällan	96	110	7	14
Aldrig	211	144	20	17
Ej svar	8	3	13	5
$F_p = 2,81$ $F_{f1} = 6,22$ x	N 373	336	42	51
	M 3,38	3,15	3,15	2,80
<u>Rädd för att göra bort sig</u>				
Ofta	12	15	1	6
Ibland	49	75	13	9
Sällan	123	129	9	15
Aldrig	180	114	19	20
Ej svar	9	3	13	6
$F_p = 2,14$ $F_{f1} = 0,12$	N 373	336	42	50
	M 3,29	3,03	3,10	2,98
<u>För långa skoldagar</u>				
Ofta	49	48	5	9
Ibland	151	165	19	25
Sällan	92	89	11	8
Aldrig	74	31	8	8
Ej svar	7	3	12	6
$F_p = 0,00$ $F_{f1} = 0,01$	N 373	336	43	50
	M 2,52	2,31	2,51	2,30

forts. fråga 41

Finner ingen mening med skolarbetet	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	20	21	9	11	
Ibland	67	86	8	11	
Sällan	117	119	16	11	
Aldrig	158	107	8	15	
Ej svar	11	3	14	8	
$F_p = 14,53 \times$	$F_{fl} = 4,57 \times$	N 373	336	41	48
		M 3,14	2,94	2,56	2,63

Kroppslig trötthet (orkar ej)

Ofta	21	27	4	7	
Ibland	108	137	13	13	
Sällan	127	108	15	16	
Aldrig	107	62	13	15	
Ej svar	10	2	10	5	
$F_p = 0,17$	$F_{fl} = 1,24$	N 373	336	45	51
		M 2,88	2,61	2,82	2,76

Psykisk trötthet (trött på)

Ofta	32	60	10	16	
Ibland	154	150	19	17	
Sällan	101	83	8	12	
Aldrig	78	43	7	7	
Ej svar	8	-	11	4	
$F_p = 5,41 \times$	$F_{fl} = 0,91$	N 373	336	44	52
		M 2,62	2,32	2,27	2,19

Fråga 42. Händer det att Du blir nervös och orolig inför vissa saker i skolan?

Muntlig redovisning inför klassen	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	32	57	5	14	
Ganska ofta	41	64	8	10	
Någon gång	111	114	13	15	
Sällan	98	58	12	2	
Aldrig	80	42	7	11	
Ej svar	11	1	10	4	
$F_p = 1,65$	$F_{fl} = 0,73$	N 373	336	45	52
		M 3,42	2,89	3,18	2,73

forts. fråga 42

Skriftliga redovisningar (skrivningar)	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	19	25	3	4	
Ganska ofta	29	59	1	8	
Någon gång	100	124	13	13	
Sällan	119	90	13	9	
Aldrig	95	38	15	17	
Ej svar	11	-	10	5	
$F_p = 0,56$	$F_{fl} = 4,62 \times$	N 373	336	45	51
		M 3,67	3,17	3,80	3,53
<u>Inför någon lärare</u>					
Ofta	11	5	0	3	
Ganska ofta	11	24	9	6	
Någon gång	52	75	5	11	
Sällan	143	140	18	19	
Aldrig	145	91	13	12	
Ej svar	11	1	10	5	
$F_p = 4,47 \times$	$F_{fl} = 2,94$	N 373	336	45	51
		M 4,10	3,86	3,78	3,61
<u>Högläsning</u>					
Ofta	6	15	3	5	
Ganska ofta	22	21	5	5	
Någon gång	58	63	7	10	
Sällan	110	101	10	9	
Aldrig	166	135	20	22	
Ej svar	11	1	10	5	
$F_p = 2,53$	$F_{fl} = 1,47$	N 373	336	45	51
		M 4,13	3,96	3,87	3,75
<u>Betygskonkurrens</u>					
Ofta	20	23	1	6	
Ganska ofta	28	52	6	7	
Någon gång	26	103	9	13	
Sällan	114	99	8	12	
Aldrig	124	58	21	11	
Ej svar	11	1	10	7	
$F_p = 0,44$	$F_{fl} = 0,06$	N 373	336	45	49
		M 3,81	3,35	3,93	3,31

forts. fråga 42

Något speciellt ämne	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ofta	18	20	3	3	
Ganska ofta	14	17	7	7	
Någon gång	73	104	9	14	
Sällan	101	83	11	11	
Aldrig	144	97	14	14	
Ej svar	23	15	11	7	
$F_p = 4,32$	$F_{fl} = 0,76$	N 373	336	44	49
		M 3,97	3,69	3,59	3,53

Fråga 43. Kom Du in på den linje Du valde i första hand?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Ja	253	247	39	35
Nej	114	87	16	21
Ej svar	6	2	-	-
	N 373	336	55	56

Fråga 44. Har Du bytt linje under läsåret?

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
Ja	13	18	5	6	
Nej	352	317	50	50	
Ej svar	8	1	-	-	
$F_p = 9,12$	$F_{fl} = 3,84$	N 373	336	55	56

Fråga 45. Varför bytte Du linje?

	Kvarvarande		Studieavbrytare	
	P	F1	P	F1
Har ej bytt linje	323	309	24	36
Trivdes inte med kamraterna	2	1	0	0
Trivdes inte med lärarna	0	0	0	1
Trivdes inte med ämnena	1	4	1	1
Ändrade framtidsplaner	2	4	1	0
Linjen jag gick på var för lätt	1	0	0	0
Linjen jag gick på var för svår	2	0	2	1
Jag fick plats på den linje jag valt i första hand	2	5	-	3
Jag trodde jag kunde få bättre betyg på en annan linje	-	1	-	-
Annan orsak	-	-	-	-
Ej svar	35	12	27	14
	N 373	336	28	42
	M 1,13	1,22	1,68	1,76

Fråga 46. Mitt födelseår är

	Kvarvarande		Studieavbrytare		
	P	F1	P	F1	
1956	4	8	1	2	
1955	330	311	45	50	
1954	29	15	7	4	
1953	1	1	1	-	
1952 eller tidigare	3	1	-	-	
Ej svar	6	-	1	-	
$F_p = 0,69$	$F_{f1} = 0,0$	N 373	336	54	56
		M 2,10	2,04	2,15	2,04